

UJ KELET

5430 ZSIDÓ NAPILAP

Taxa postala
plátitá in num.
No. 244716/929.

Szerkesztőség
és kiadóhivatal:
Cluj, Str.
Baron L. Pop

10. Telefon: 18-60. Előfizetési árak:
Havonta 110, negyedévre 320, fél-
évre 600, egészévre 1200 lej. Kül-
földre: Havonta 2, negyedévre 6,
félévre 12, egészévre 20 dollár. —
Hirdetések díjszabás szerint. — Az
„UJ KELET” a transilvaniai és
banati zsidóság egyetlen napilap-
ja. Cikkeink utányomását csak a
forrás megjelölésével engedjük meg.

Director-Főszerkesztő: Dr. Mar-
ton Ernő, Admi-
nistrátor delegat si girant responsa-
bil-Felelős igazgató: Schwartz Endre,
Proprietar—Tulajdonos: Fratemitas
S.A.R. de Editura. Registrul publica-
tionalor periodice No. 43. Dos. 889.
1938. Tribunalul Cluj, Secția III.

Ara 5 lej

Szerda, március 1.
1939—5699. Adar 10.
XXII. évfolyam, 49. szám.

Weizmann nyolc pontból álló követelést terjesztett az angol kormány elé

Az angol javaslat tárgyalási alapul sem szolgálhat. Amerika londoni nagykövete sajnálkozását fejezte ki Anglia magatartása miatt. Óriási tiltakozási hullám Amerikában

Az Uj Kelet londoni telefonjelentése

LONDON, február 28. Az alsóház tegnap esti ülésén Attlee őrnagy, a munkáspárti ellenzék vezére, kérdést intézett a gyarmatiügyi miniszterhez az angol kormányról a kerekasztal-konferencián tett javaslatát illetően. Attlee őrnagy kérdésére Macdonald gyarmatiügyi miniszter így válaszolt:

A kerekasztalkonferencia tárgyalásai még folynak és így nem tehetek a nyilvánosság számára nyilatkozatot az ott elhangzott javaslatokról. Szerencsétlenségére, megtevesztő és nem teljes közlések kerültek a sajtóba, mely hírek eljutottak Palesztinába, ahol hatásuk alatt súlyos incidensek történtek.

ATLEE őrnagy: Biztosíthatja a gyarmatiügyi miniszter, hogy a szóban forgó javaslatok nem fognak eltérni a mandátum szellemétől?

MACDONALD: Hiba volna, ha erről a kérdéstről most nyilatkoznék.

THOMAS WILLIAM: Vajon kijelentheti-e a miniszter, hogy az angol kormány Palesztina-politikájában nem állhat be változás mindaddig, míg ezeket a változásokat az alsóház jóvá nem hagyja.

MACDONALD: Természetes, az angol kormány politikája mindaddig nem változhat meg, míg az alsóház ehhez hozzá nem járul.

Mit tartalmazott az angol kormány javaslata?

Az angol kormány az alsóház delegáció elé terjesztett javaslatáról hivatalosan sem angol, sem zsidó részről nyilatkozatot nem adtak ki. Beavatottak szerint azonban a javaslat a következőket tartalmazza:

Palesztina alakuljon át független országgá, a zsidó és angol érdekek megőrzése mellett.

A független országgá való átalakulás előkészületei ősszel kezdődhetnek meg. Maga a folyamat mindössze néhány hónapig tartana, amikor is azután zsidókból, arabokból és angolokból kerekasztal-konferenciát hívnának össze, amely az ország alkotmányát kidolgozná.

Hogy az átmeneti idő alatt milyen intézkedések történjenek a bevándorlás és a földvásárlás illetőleg, arról az angol javaslatokban nem történt említés.

Az egyes angol lapok különböző részleteket vélnek tudni még az angol javaslatról. A Daily Herald úgy tudja, hogy az átmeneti idő alatt a kormány az arab és két zsidó tagja volna, a vezető szerep az angolokat illetné meg a kormányban, amelynek angol tagjai vétő joggal bírnának.

Weizmann nyolc pontja

Az angol kormány javaslatát Weizmann nyolc pontból álló nyilatkozatban utasította vissza és leszögezte, hogy ezek a javaslatok nem szolgálhatnak alapot a további tárgyalásokra.

Tegnapelőtt, hétfőn este Weizmann a zsidó delegáció plenáris ülése elé terjesztette nyolc pontból álló visszautasító válaszát, amelyet az ülés magáévá tett, majd egy szerkesztő bizottságot küldött ki, amelynek tagjai lord Reading, Harry Sacher, Leonard Stein és Robert Szold. Ez a szerkesztő bizottság megbízást kapott arra, hogy az angol kormány adandó zsidó választ részletesen kidolgozza.

„A kormánytól függ a tárgyalások folytatása”

Arra a kérdésre, hogy a zsidó válasz a tárgyalások végleges megszakítását jelenti-e, zsidó részről azt a felvilágosítást adták, hogy ez az angol kormánytól függ. Amennyiben az angol kormány javaslatát továbbra is fenntartaná, úgy tárgyalási alap nincs. Amennyiben azonban a zsidó válasz hatása alatt ezeket a javaslatokat a kormány visszavonná, úgy a válaszban lefektetett nyolc pont alapján a tárgyalások tovább folytathatók.

Hatalmas tiltakozó mozgalom Amerikában

A londoni konferencia által teremtett helyzet rendkívül mély elkeseredést váltott ki

az amerikai zsidóság körében. A kisebbségi jogok védelmére alakult amerikai zsidó bizottság monstre tiltakozó gyűléseket hirdet Amerika összes városaiban. Az amerikai zsidó kongresszus sürgős táviratot küldött a washingtoni szövetségi kormánynak, amelyben beavatkozásra szólítja fel az amerikai kormányt a brit javaslattal szemben, hogy Amerika minden rendelkezésére álló

Tel-Aviv polgármestere nyugalomra inti a lakosságot

Jeruzsálem, február 28. A hétfői bombamerényletek nagy izgalmat váltottak ki a palesztinai lakosság körében. Az összes katonai erőket mozgósították. Tel-Avivban, Haifában és Jeruzsálemben számos revizionistát letartóztattak az angol hatóságok. A helyőrség parancsokra megbeszélést folytatott Tel-Aviv polgármesterével, aki ezután kiáltványt bocsátott ki, amelyben elítéli a legutóbbi merényleteket, amelyeket felelőtlen elemek mesterkedésének tulajdonít. A kiáltvány végül nyugalomra és fegyelmzettiségre szólítja fel a lakosságot.

A haifai arabok részleges sztrájkot jelentettek be a bombamerényletek elleni tiltakozás jeléül. Az áruházakat bezárták, a szállásokat felfüggesztették. Csak a kikötői munkások, valamint a posta-, táviró- és telefon-alkalmazottak dolgoznak. A város utcáin gépkocsikon rendőr- és csendőrpátrulok cirkálnak.

Jeruzsálemben az arabok ugyancsak bezárták az áruházakat és felfüggesztették a szolgáltatást.

A Jewish Agency arab agentprovokátoroknak tulajdonítja a merényleteket

Arab körök a zsidóságot vádolják a merényletek elkövetésével és azt állítják, hogy a merényletek célja a londoni konferencia megfélemlítése volt. A Jewish Agency ezzel szemben arab agentprovokátorok kihívásának minősíti a történeteket és a londoni kormánytól szikratávíróval jelentette be tiltakozását az arab vádak ellen.

Akko és Szafed között arab terrorista-banda szembezárt az angol karhatalmi osztagokkal. A harc folyamán kilenc felkelő elesett. A katonáknak sikerült végül szétszórni a bandát, amelynek több tagját elfogták.

A hétfői fegyveres és bombamerényletek csaknem egyidejűleg történtek. A merényletek nyomán 31 arab meghalt, 50-en megsérültek. Az első bomba Haifa régi terén

robbant, ahol 25 arabot ölt meg és 39-et sebesített meg. Megsérült két zsidó segédrendőr is, köztük egy Klimovits nevű.

Jeruzsálem régi terén ugyancsak bomba robbant, amelynek hét arab esett áldozatul. Tel-Aviv határában rálöttek egy arab autóbusszra, Machne Jehuda mellett egy-egy arabot leltek, Jaffában háromat megsebesítettek, a Tel-Aviv és Jaffa közötti országúton egy arab autóbusszra tüzeltek, amelynek egy halott és egy sebesült esett áldozatul.

Három zsidó áldozat

Három zsidó áldozata volt hétfőn az arab terrorkom: Sabato, Kaplan és Mizrahi. Ez utóbbit a Hadar Hakarmel szélén lötték le.

Mint azt fentebb említettük, a hatóságok számos revizionistát tartóztattak le, köztük Bermann, Kuli és Sztmackesz nevű vezetőket.

London, február 28. Kedden este 7 óráig nem érkezett jelentés arról, hogy Palesztinában a zavargások folytatódtak volna.

A japán követ érdeklődik a Palesztina-konferencia iránt

London, február 28. A londoni japán nagykövet ma megjelent a külügyminisztériumban és érdeklődött a palesztinai konferencia munkálatai iránt.

Súlyos arab terrorcselekmények

Jaffa, február 28. Az Havas jelenti: Bestiális gyilkosság történt ma Rechobos kolónián, amelyet az arab terroristáknak tulajdonítanak. Egy zsidó asszonyt, három gyermekével meggyilkolva találták lakásában. Az arab táborban a terror újbóli felángolásával számolnak, annak ellenére, hogy Londonban az arab érdekekre nézve kedvező biztosítékok hangzottak el. Az akko-száfedi uton az arabok rálöttek több zsidóra, akik közül négyen életüket veszítették, hárman pedig megsebesültek. Nahajim zsidó kolónia ellen arab támadás történt, melynek során két zsidó esett el.

Anglia kiviteli gondjai

Angliának — mint ahogyan az egy hitelező államhoz illik — krónikus passzív külkereskedelmi mérlege van. A kivitel és behozatal közötti arány a passzív kereskedelmi mérleg keretein belül olyan fejlődést vett utóbb, amely az ország egész gazdasági életét erőteljes nyomás alatt tartja. Míg a behozatali számok a természetes importszükséglet és különösképpen a közép-osztály jelentős fogyasztóereje folytán magas szinten maradt, addig az angol kivitel a világkereskedelelem összes válság-bajait megsínylette.

Az ipari termelés elosztásában bekövetkezett eltolódások megfosztották Angliát monopólistikus helyzetétől és a háború utáni évek politikai nyugtalanításai és gazdasági forradalmi ugyancsak visszavetették az angol kivitelt.

Anglia elvesztette a kínai piacot, ahol sok millió fontot investáltak és amely az angol exportipar számára többet jelentett mint az összes európai piacok együttvéve. Közép-Európából először az angol tőkét, később az angol árut szorították ki és Dél-Amerikában lépésről-lépésre vesztik el a tőlaj magától az angol ipar. E nagy passzívakkal szemben mindössze két aktív áll: az ottawai egyezmény Anglia számára más államokkal szemben különös előjogokat biztosít a dominiumokkal való kapcsolataiban, lényegében ez az egyezmény csak az addig fennálló helyzet fenntartásáról gondoskodott. Birodalmi önvédelmi megállapodás volt ez. Egészen más a helyzet az Amerikával kötött szerződés kérdésében. Ez van hivatva arra, hogy alapját képezze a kölcsönös kereskedelmi kapcsolatok jelentős kiépítésének. Az erre vonatkozó bizonyítékok mindenestere hiányoznak egyelőre.

Az angol kereskedelmi politika e sikerrel csak igen szerény mértékben tudták ellensúlyozni a különböző veszteségeket. A kedvezőtlen kereskedelmi mérleg magyarázza meg azt az angol gazdaság megfigyelői számára meglepő tény, hogy Angliában 15 év óta állandóan több, mint egy millió munkanélkülit tartanak nyilván. Ez a szám időről-időre változóan, néha több millióra emelkedik. Másrészt viszont az életrésze olyan magaságokat ér el, amelyeket még a Viktoria királynő korából állapotok sem tudják akár meg is közelíteni.

Az angol munkanélküliek legnagyobb része inséges területeken összpontosul, hol a nyomor nagyobb, mint aminőt bármely más ország ezen a téren fel tudna mutatni. Ez a megállapítás igaz még annak ellenére is, hogy Angliában a munkanélküliek támogatása a legjobb rendszer szerint történik, amely a munkaalkalom szerzésén kívül csak elképzelhető. Az inséges területek a túlméretezett angol exportipar termelési helyei: a szénbányák, a textilgyárak és a hajóépítési ipar területei. A világpiactól való tulságos függés, kikötött géberendezések és a külföldön való elavult képviselői rendszer jellemzik a helyzetet. Az angol kormány több mint öt év óta óriási erőfeszítéseket tesz, hogy az ipar kartellizálását elősegítse és az inséges területekre új iparokat vonjon be. Lényeges siker azonban nem következett be. A munkanélküliek száma, röviddel azelőtt kétféle fölé emelkedett és fegyverkezés nélkül valószínűleg elérte volna a hárommilliót is. A belső nehézségek közül egy tényező nem volt kiküszöbölhető: az angol ipar túl drágán termel. Ezt tapasztalták azok a közép-európai iparosok is, akik az utóbbi időben Angliában igyekeztek új üzemetek alapítani. A nyersanyag a kedvező szállítási feltételek folytán olcsó, készáru azonban a

magas munkabérek folytán igen drága. Az export-államok sorsa az, hogy a kivitelben ocsóknak kell lenniök és ez az ocsóság az életszínvonal rovására megy. Anglia nem tud eleget exportálni és munkanélkülieinek évről-évre milliókat kell támogatás címén kifizetnie.

Az előző év közepe, főleg pedig október óta, angol gazdasági körökben erőteljes kampány indult meg a kivitel fokozása érdekében. A kereskedelmi kamarák, iparos szövetségek és más szervezetek alapos memorandumokat dolgoztak ki, és reformjavaslatokat terjesztettek elő, amelyeknek előkitűzéseik gyakran ellentmondáltak. De melyek egy pontban valamennyien egyetértettek. Nevezetesen abban, hogy erőteljes kiviteli politikát kell inaugurrálni. Többek között szövetkezeti alapon álló kiviteli szervezetet ajánlottak, hitelkönnyítéseket, új kereskedelmi szerződések megkötését, végül a német kiviteli politika összes sikeres módszereinek átvételét, amennyire ezek az angol viszonyokhoz alkalmazhatók volna.

Az angol kormány hajlandóan mutatkozott arra, hogy az export támogatásában résztvegyen. A kiviteli hitel-alapot 100 millió fontra egészítették ki és csaknem ezzel egyidejűleg tízmillió fontos nitelt nyújtottak Törökországnak. Itt ugy politikai, mint gazdasági szempontok jelentős szerepet játszottak. Gazdasági téren a megegyezésre való hajlandóságát hangoztatja, abban a felismerésben, hogy ez vezet mindezekelőtt is a népek közötti kapcsolatok békés fejlődéséhez.

Anglia a világ legnagyobb importőre. Ez a körülmény az országnak különös erőt kölcsönöz egy olyan időben, midőn kiviteli sikerek számára behozatali lehetőségek döntő szerepet játszanak. Anglia már rég nem a szabadkereskedelmű állam, de a kiegyenlített kereskedelmi mérleg elvét általában nem használta fel represszáliákra. Csak az utóbbi hónapokban hallatszóttak hangok arról, hogy az angol kereskedelmi politikát ebben az irányban kell vezetni és azoktól az országoktól, amelyek nem hajlandók megfelelő mennyiségű angol árut átvenni, megvonják a kedvezményes nemzet előnyeit.

Még nem történt végleges döntés arról, hogy milyen uton fog haladni az angol kereskedelmi politika. Több, mint valószínű azonban, hogy Anglia átveszi a kétoldalu kereskedelmi szerződések rendszerét. Erre annál is inkább sor fog kerülni, miután Hull amerikai miniszter kijelentette, hogy Amerika eddigi kereskedelmi politikájával szemben ugyancsak ezt a rendszert kívánja érvényesíteni. Az angol kereskedelmi politika további fejlődése szempontjából nagy jelentőséggel bírnak a Németországgal most folyamatban lévő tárgyalások, amelyek az angol kormány politikai kívánásaival is összhangban állnak. Talán nem véletlen, hogy Anglia és Németország kivitele 1938-ban csaknem azonos mértékben esett vissza, annak bizonyítékául, hogy a politikai események mindkét állam gazdasági érdekeit egyaránt érintették.

150.000 vagon buza vár még exportra. A hivatalos statisztikák szerint 150.000 vagonot tesz ki az ország buzafeleslegét az 1938 évi termésből, amely még exportra vár. Ennek megkönnyítése érdekében a kormány a napokban kiadja az exportpremiümök fizetési határidejének meghosszabbítására vonatkozó rendeletét, amely március 9-én lép hatályba.

Közkegyelemben részesülnek a katonai könyvecskéjük láttamoztatását elmulasztott tisztek. Bucurestiből jelentik: Armand Calinescu miniszterelnök-helyettes, hadügyminiszter rendeletét a katonai könyvecskéik láttamoztatására. A közkegyelmi rendelet első szakasza értelmében amnesztiát kapnak azok a tartalékos tisztek, akik nem jelentkeztek a kellő időben. M. E. I. jelzésű katonai könyvecskéjük láttamoztatása végett. Ezt a mulasztást a mozgósítás előkészítéséről szóló törvény 7. szakasza értelmében minősített mulasztásnak tekintik és a büntetést a katonai törvénykönyv 224. szakaszában előírt büntetéssel sújtják. Közkegyelemben részesülnek tehát azok a tartalékos tisztek, akik katonai könyvecskéjük láttamoztatását az amnesztiára vonatkozó rendelet megjelenése előtt elmulasztották. A közkegyelmi törvényrendelet 2. szakasza értelmében mindazok, akik az amnesztiában részesülni óhajtanak, katonai könyvecskéjüket az 1938. évre vonatkozólag a folyó évi április 30-ig láttamoztatni kötelesek.

Szabó Imre utijegyzetei

Erdély zsidói

Elet a vendéglőkben. Bibliai képek. A milliós hozomány és a husz dunam. A sovány ember ötlete. Jándi Dávid szerencséje

„Nemcsak egyedül kenyérből él az ember!“ Ezt az ígét meg kell fordítani napjainkban. Nem egyedül a hitből és vallásból él az ember: kenyérből is. Kenyérből és minden egyéb jóból, amit a vidéki városok vendéglőiben kap az ember. Fontos stációk a megfigyelő számára ezek a vendéglők, ahol a maguk fesztelenségében mutatkoznak a zsidócskák.

Első tapasztalatom, hogy maguk a vendéglők is zsidóbbak lettek. Az ajtófélfákban a kicsiny és átfestett „mezűzük“ helyett valósággal tüntetően nagy pergamentek hirdetik, hogy a vendégekkel együtt a vendéglő is konzervatívabb lett. Ehhez mérten a vendéglős meghittebb, testvéribb. Új szokás, hogy a vendéglős bemutatkozik ismeretlen vendégeinek, megkérdi, van-e felnőtt gyermeke és hová orientálódik? Palesztinába, vagy Dél-Amerikába? Csak az efajta körülmenyek ismertetése után lehet remélni, hogy a gazda aziránt is érdeklődik, hogy mivel szolgálhat.

Désen, Klein bácsi emeletes vendéglőjében még áll a két szerencsésdobor, de a falak karaktere zsidó lett. Valahonnan előkerült a Moses Montefiore kép, egy Herzl-fotografia és egy relief, ami Dávid tornyát ábrázolja. Közben persze Jahrzeit-táblák. A halandóság emlékeztetői a zsidó jótékonyág és zsidó tettrekészség arcképes szimbólumai középette. Nagybányán Izsák Ferenc ur is zsidó jellegű adott vendéglője falainak a város művészi karakterének megfelelően — festményekkel és rajzokkal. E „festmények“ egyike Jicchak ósapánkat ábrázolja, amikor Rebekával találkozik, nem a legkorábbi viseletben, nem is úgy, ahogy a Bibliában leírva találjuk, tevők és szolgák környezetében. Balkézelt fognak kezét a nagyon szomorúak.

— Miért a szomorúság? — kérdelem.
— Amikor arra gondoltak — magyarázza Izsák ur —, hogy esetleg férj és feleség lesznek, kissé elbusultak.

Másik disze a falnak: „Mispat Slómo“ — Salamon király ítélete. Trónján ül a király, palástban, koronával a fején; balján áll a próféta, lábainál ül a „szofér“, a jegyző. Egy harcos áll, balkezeben a gyermekkel, jobbában irtó szablyával. Alul kétségbeesetten az anya és villogó kárörvendő szemekkel az álanya. A kép nem a művészetével akar hatni, ments Isten, ez távol áll tőle, hanem azzal, hogy betűkből van megrajzolva, Kohelet, Sir Hasirim, Mísle — A prédikátor, Énekek Éneke és a Példabeszédek — betűiből, amely könyvek szerzője, a hagyomány szerint, Salamon király volt. De ott találjuk még a Királyok Könyvének egész szövegét is, a Krónikáit, amely elmondja a kép témáját.

A türelem csodája a rajz, amely alá okos tapintattal Keren Kajemet-perselyt helyezett a vendéglős.

Fiatal házaspár jön a vendéglőbe, szerényen a sarokba vonulnak, ketten rendelnek egy adagot, két terítéken. Izsák ur maga veszi fel a rendelést és salomoni bölcseséggel sokat hoz a körítésből és kevesebbet a husból, hogy vendég és vendéglős egyaránt jól járjon.

— Különös eset — mondja, miután a fiatalok távoztak. — A fiatalember a házasság előtt elhittette leendő apósával, hogy Palesztinában husz dunam földje van és egymillió lej készpénzre van szükösége, hogy könnyűszerrel tökéscertifikátot kaphasson. Erre könnyűszerrel ígéretet is kapott apósától, de amikor közeledett a lakodalom napja, az após beteg lett. Beteg ember nem adhat egy milliót; annyi pénzt nem szokás a pizzasza zsebében hordani. „Várjál fiam, mondotta az öreg, a pénz nem szalad. Ha elpatkolnék, akkor még kevésbé fut el“. Megtartották tehát az esküvőt, ami után kiderült mind a két turpiság. A dunamok és a millió megvolt ugyan, de másoknál. Kvittek lettek. Most azon gondolkoznak, hogyan juthatnának ki „feketén“. Addig ketten esznek egy adagot.

Miközben ezt az esetet hallgatom, egy szikár, magas hitsorsos, orrán csipetével, nyírott szakállal várja, hogy beszélhessem velem. Bemutatkozik ornyeli a nevét, ide-oda hajlong, eseten, falusi udvariassággal. Sok életrajzi adatot árult el önmagáról. Jesivát végzett és rabbi akart lenni, de az élet vihara átsodorta a kereskedelemre (ilyen precízió nyelven beszélt), innen viszont a

fizetésektől örvénybe zuhant, amíg aztán baráti kapcsolatok segítségével ügynőke lett egy dobozgyárnak, amely mostanában likvidál a nemlét régiói felé.

— Tehát?

— Tehát, guter Rat ist teuer.

— Jótanácsot akar? Woher nehmen und nicht stehlen! Magam is használhatnék ilyesmit.

— Látja kérem most csakugyan fején találta a szegyet. Ha jótanács nincs kéznél, lopni kell. És ehhez kérem a segítségét.

Mielőtt tiltakozhattam volna, elmondotta, hogy fiatal korában látott egy hirdetést valamelyik jiddis nyelvű lapban. „Vállalom a nagybetegért való imádkozást reggel-este, öt koronáért. Ha imáim, Isten ments, nem járnának eredménnyel és a beteg elhalálozna, akkor „misanászt“ tanulok. Vagyis, a pénz nem veszett el“.

— Betegedjem meg? Ezzel legyen a szolgálatára?

— Nem! Inkább eszközölje ki lapjánál, hogy ilyen hirdetést tegyenek közzé, a közügy érdekében.

Átnyújtotta a kicsirkalmazott írással megszóvegezett közleményt és sietve, rövid bucsu után hosszú, ösztövére alakja kisiklott a vendéglő ajtaján.

Más a levegője Nagybánya ismert cukrázdájának, a „Bergernek“. Nemcsak mar-

Megérkeztek a tavaszi újdonságok

Nagy választék: férfifelöltő és öltöny SZÖVETEKBEN, nőkabál ES KOSZTUM KELMEKÉBEN

GRÜNFELD HENRIKÉL Timisoara IV., (Josefin) Bulv. Berthelot 16. Postavaria Mercantili

Nem árja, de nem is zsidó

„Segítsen három emberen, akik különben az éhhalálnak vannak kitéve“

Arad, február 28. (Az Uj Kelet tud.) A szereplők nevét nem írjuk meg, mert hiszen nem is a nevek a lényegesek, hanem a tények, amelyek arról számolnak be, hogy milyen zsidó és nemzsidó tragédiák játszódhatnak le a mai Németországban. A tömegtragédiáról szinte naponta értesülünk a távirati irodák jelentéseiben, vagy pedig, ha egy-egy menekült-vonat halad át városunk állomásán. Az egyesek, az egyesek tragédiájáról azonban csak néha értesülünk olyan levelek révén, amelyeket a szenvedők juttatnak el néha egészen távol ismerőseikhez, mintegy utolsó szalmaszála kapaszkodva, tőlük várják a segítséget.

Vannak olyanok is, akik a zsidó közösséget már elhagyták, vagy akiknek elődei tértek át, de akik ma újból megtanulják és érzik, hogy mit jelent a legcsekélyebb vonatkozásba is jutni a zsidósággal.

A közelmúlt napokban az egyik aradi zsidó importörhöz levél érkezett egy bécsi cégtulajdonostól, akivel már régebben üzleti összeköttetésben áll és aki a következőkben vázolta előtte helyzetét:

— Keverék vagyok — írja a bécsi kereskedő. — Apám árja volt, anyám pedig született zsidó nő. Mivel én egy árja nőt vettem feleségül, nem kell eltávoznom innen. Más a helyzete azonban a fivéremnek és az ő érdekében kérelemmel fordulok önhöz. Fivérem, miként magam is, születése óta evangélikus. Sohasem volt tehát zsidó. Kilenc évvel ezelőtt zsidó nőt vett feleségül. Az asszony még a házasság előtt áttért az evangélikus vallásra. Bár fivérem sohasem volt zsidó, az itteni fajtörvények szerint zsidónak tekintik. Ami mesterségét illeti, kitanult optikus. Tizenkét évvel ezelőtt egy kis látszerész üzletet nyitott magának. Nagy takarékoskossággal sikerült neki az üzlet megnyitásához szükséges tőkét előteremtienie. A fent vázolt okokból fivéremnek be kellett zárnia üzletét. Ennek következtében pedig a legteljesebb nyomor előtt áll. Megtakarított pénzünk egyikünknek sincs. Nekem is családom van és én sem lehetek fivérem segítségére. Nem segíthetik azonban a zsidó szervezetek sem, mert hiszen — amint helyesen mondják —

Select Muzgó
Csütörtöki kezdettel:
Az örök titok
AZ ABBÉ világhírű színmű mesteri filmváltozata, főszerepekben:
FEDÁK SÁRI, FÖLDÉNYI LASZLÓ, SÜLYOK MÁRIA, LEHOTAY ARPAD, HARSANYI REZSŐ, GÁRDAY LAJOS.

cipán-illatot, hanem művészetet „lehel“. A bánya művésztelep legjobb alkotását látja az ember a halk, európai hangulatu teremében, ahol a cukrázsiütemények legjobbjait, mondjuk a „krémjét“, vitrinbe helyezik. Ziffer-önportréja mellett Oleinyik Janka finom apró vízfestményei; Thorma Jánosné magányos nője fehér bluzban, zöld szoknyában, Katz Márton zsánerképe „Cigány a kályha mellett“, Mikola virágképei, Pirk János művei mellett egy Jándi-kép. Szerény helyre tették, de a cukrázsa művészei róla beszélnek legtöbbször. Az a ritka szerencse érte ugyanis hogy a világhírű Korda Sándor öccse, Vince, aki valamikor a nagybányai telep fiatal művésze és Jándi barátunk tanítványa volt, megsegítette. Hü maradt a mesterhez, állandó levelezésben állottak és most, hogy a művészek igazán sürgős volt, Jándit Londonba vitte saját költségén és ott a Korda-féle filmműveknél fogja elhelyezni.

Ez a művésztelep szenzációja. Egy sokat nélkülözött művész végre is kenyérhez jut. Bizonyára nemcsak kenyérhez, hanem beafsteakhoz is, amiben barátunknak, sok hatásos bibliai kép nemes alkotójának, nagyritkán volt része nagybányai és pesti munkássága idején.

fivérem sohasem volt zsidó. Mashaova pedig szintén nem fordulhat segélyért, mert hiszen nem árja. A helyzete tehát reménytelen. Minden jövedelem nélkül áll. Itt már nem maradhat sokáig, mert nincs sem munka, sem életheletősége. Ki kell tehát vándorolnia. Ezért fordulok most bizalommal önhöz azzal a kérelemmel, hogy esetleg segítségére lehetne a kivándorlásban. Esetleg tudna az önk országában, vagy máshol elhelyezést találni számára. Abban az esetben, ha mint optikus nem találhatna elhelyezkedést, bármilyen munkát elvállal, csak hogy újból megkereshesse kenyérét. Természetesen nem tudom, hogyan lehetne a kérdést megoldani.

— Ne haragudjon, hogy önhöz fordulok ezzel a kérdéssel, de senki más ismerősünk nincs a külföldön, akihöz fordulhatnánk. Fáradozásáért előre is köszönetet mondunk. Fivérem először egyedül utazna el, hogy aztán felesége és hat éves gyermeke is utána menjen. Ugy tudom, hogy nem zsidó számára nem ütközik nehézségekbe a beutazás. Fivérem felesége szintén bármilyen munkát vállalna. Hangsúlyozom, hogy fivérem csak itt, Németországban számít zsidónak, mert hiszen lényegében sohasem volt zsidó. Megemlítem azt is, hogy fivérem irataiban származása sehol sem szerepel és az iratokból kitűnik, hogy mindig evangélikus volt.

Levele befejező részében ismételtelen köszönetet mond az esetleges segítségért és hangsúlyozza, hogy három szerencsétlen ember életének megmentéséről lenne szó.

Neveket nem említettünk. A nevek nem is fontosak. A történet a lényeg, amely adalékkul szolgálhat ahhoz, hogy miképpen válnak semmivé egzisztenciák Németországban, miképpen teszik ki a legnagyobb nélkülözésnek a családokat, még akkor is, ha azok nem zsidók és az apának csupán annyi a bűne, hogy zsidó anyától származik...

A román-görög külkereskedelmi tárgyalásokat áprilisban kezdik meg. A román és görög kormányok előzetes megbeszélései alapján a román-görög külkereskedelmi és fizetési egyezmény megkötésére vonatkozó tárgyalásokat áprilisban kezdik meg Bucurestben.

A Zsidó Távíratí Iroda jelenti:

A londoni Palesztina-konferencia

AZ ANGOL ZSIDÓ-ARAB ÉRTEKEZLET UJABB RÉSZLETEI. A Zs. T. I. újabb részleteket közöl a február 23-ikán lezajlott értekezletről, amelyen először találkoztak az angol kormány, a Jewish Agency és az arabok reprezentánsai, hogy együttesen vitassák meg a Palesztina-kérdést. Az értekezlet az St. James-palotában zajlott le, Macdonald gyarmatügyi miniszter elnökletével, akinek személyes érdeme a találkozó létrehozása. Angol részről Halifax és Butler volt még jelen.

A zsidók képviselőiben Weizmann Chaim, David Ben Gurion, Mose Shertok és dr. Stephen S. Wise jelentek meg, míg arab részről Nuri pasa tábornok, iraki miniszterelnök és Taufik és Suvaiddi egyiptomi miniszter.

A tanácskozás a Palesztina-kérdés általános megvitatásával kezdődött. A résztvevők kijelentették, hogy a tárgyalás nemhivatalos jellegű és a delegátusok egyéni minőségükben vesznek részt azon. Az arab delegátusok súlyt helyeznek annak megállapítására, hogy jelenlétük távolról sem jelenti a Jewish Agencynek arab részről való elismerését. Az értekezlet résztvevői megállapították továbbá, hogy ez a találkozó az arab és zsidó delegátusoknak nem jelenti azt, hogy az eddigi tárgyalások során valamelyes alap teremtődött volna meg a két fél közeledése számára. Egyik fél sem szabott meg feltételeket és nem tett koncessziókat.

Ezt megelőzőleg angol-arab értekezlet volt, amelynek napirendjén a zsidó bevándorlás kérdése szerepelt. Macdonald válaszolt Jamal Husszeini előbbi nyilatkozatára, amelyben az arabok nevében a zsidó bevándorlás teljes bezárását kérte. Macdonald kijelentette, hogy a zsidó bevándorlás betiltásáról nem lehet szó. Ezután a zsidó földvásárlás korlátozásának kérdése került szóba. A palesztinai arabok időt kértek arra, hogy a gyarmatügyi miniszter fejtegetéseire választ adjanak.

Ugyanezen a napon Weizmann Chaim és Ben Gurion lord Halifax külügyminiszterrel és Macdonald gyarmatügyi miniszterrel tanácskoztak. Este dr. Stephen S. Wise és M. L. Perlzweig Butler külügyi államtitkárral tárgyaltak. A zsidó vezetők újból hangsúlyozták, hogy semmiesetre sem hajlandók belemenni a palesztinai kisebbségi státusba és nem lehet szó semmilyen engedményről a zsidó jogok korlátozása tekintetében.

A MENEKÜLT GYERMEKEK BEVÁNDORLÁSÁNAK KÉRDÉSE AZ ALSÓHÁZ ELŐTT.

Az angol alsóház egyik legutóbbi ülésén Geoffrey Mander képviselő megkérdezte a gyarmatügyi minisztert, hogy módjában áll-e újabb nyilatkozatot tenni a 10 ezer németországi zsidó menekült gyermek Palesztinába való beengedése és olyan idősebb elemek bevándorlása ügyében, akiknek rokoniak vannak Palesztinában. Megkérdezte továbbá, hogy ez a kérdés szóba került-e a Palesztina-konferencia tárgyalásain. Macdonald gyarmatügyi miniszter kijelentette, hogy nem áll módjában mást mondani, mint amit legutóbbi nyilatkozatában mondott erről a kérdéssel. (A miniszter akkor kijelentette, hogy a kormány nem áll módjában megváltoztatni azon határozatát, amelyben elutasította tízezer németországi gyermeknek Palesztinába való bevándorlását.)

Mander: Megigérte-e a miniszter, hogy a kérdés napirendre kerül a Palesztina-konferencián?

Macdonald: A konferencia még nem ért véget.

Mander: Tekintettel arra, hogy ezen gyermekek beengedése humanitárius szempontból rendkívül fontos, hajlandó-e a miniszter ilyen értelmű felhívást intézni a konferencia delegátusaihoz?

Crossley: Nem gondolja a miniszter éppen ellenkezőleg, hogy 292 ezer zsidónak eddigi bevándorlása túlzottan becstelen hozzájárulás „humanitárius okokból“?

Archibald Sinclair: A kérdéssel tehát foglalkoztak a delegátusok?

Macdonald: A bevándorlás kérdése a menekültügyi kérdéssel együttesen került megvitatásra. Többet e pillanatban nem tudok mondani.

Mander: Idejében közölni fogja a miniszter, hogy a tízezer gyermek kérdését megvitatja-e a londoni Palesztina-konferencia?

Macdonald: Eddig még nem jutottunk el a részletkérdésekhez.

George R. Strauss: Tudja-e a miniszter, hogy melyik országból származnak azok a fegyverek, amiket a palesztinai terroristák től koboztak el?

Macdonald: Egy, a palesztinai kormány által lefolytatott vizsgálat megállapította, hogy a fegyverek legnagyobb részt olyan fegyvertárakból származnak, amelyek még

a világháborúból maradtak vissza a Közel-Keleten.

Mander: Nem kapott olyan információkat a miniszter, melyek szerint a fegyvereknek egy része, amiket a terrorbandák Palesztinába csempésztek, német eredetűek?

Macdonald: Ez csak elszigetelt esetekre vonatkozik.

W. Leach: Biztosítani tudja a Házat a miniszter arról, hogy a kormány nem szándékosz letérni arról a politikáról, hogy Palesztinában zsidó királyság teremtesék?

Macdonald: Nem tudok róla, hogy a kormány valaha is elfogadott volna egy ilyen politikát.

A MIZRACHI ÉS AZ AGUDA KÖZÖS FRONTBA TÖMÖRÜL PALESZTINA SZOLGÁLATBAN.

A Mizrachi és az Agudas Jisrael világszervezetek között megegyezés jött létre a londoni Palesztina-konferencia kapcsán, amelyen tudvalevően mindkét szervezet vezetői részt vettek. A megegyezés a két szervezetnek a palesztinai építmunkában való összefogását irányozza elő. Az egyezmény megkötése után rabbi Meir Berlin, a Mizrachi világszervezet elnöke és Jakob Rosenheim, az Agudas Jisrael elnöke, közös manifestumot bocsátottak ki „a zsidó néphez“. A kiáltvány többek között a következőket mondja:

— Ebben a kritikus időben, amidőn döntő fázisba jutott a zsidó nép sorsa és amidőn a mi hazánk minden zsidó számára rendkívül nagyfontosságú tényezővé vált, — ezekben a napokban, amidőn a szentföldön élő jisiv zárt egységben és bátor elszántsággal védi a pozíciót és ebben a védelemben az önfeláldozásnak és bátorságnak csodálatos példáját mutatta, — mi annak a két világszervezetnek a reprezentánsai, amelynek

Emigránsok, menekültek

Lord Samuel lemondott a Council for German Jewry elnökségéről

Herbert Samuel bejelentette lemondását a Council for German Jewry elnökségéről, mely testület három évvel ezelőtt alakított meg a németországi zsidó menekültek felségélyezésére. Lord Samuel elnöklete alatt a Council több, mint félmillió fontot fordított az üldözött német zsidók felségélyezésére. Valószínűnek tartják, hogy lord Samuel utóda Reading márkí lesz.

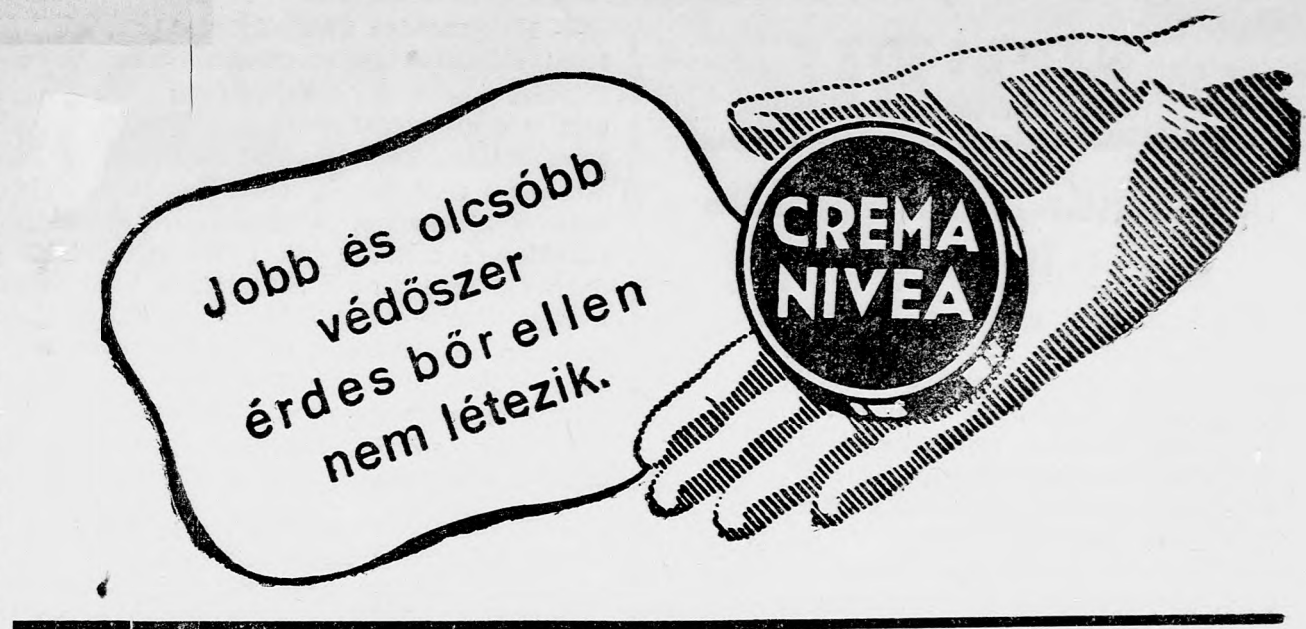
A ZSIDÓ VIÁKGONGRESSZUS KÖSZÖNETE A DEMOKRATIKUS ALLAMFERFIKNAK ÉS NÉPEKNEK.

A zsidó világgongresszus angliai szekciója a napokban tartotta meg második konferenciáját, amelyen dr. Stephen S. Wise, Louis Lipszki, dr. Nahum Goldmann, Brodetsky professzor és M. L. Perlzweig tartottak beszédeket és amelyet a canterbury-i érsek, a yorki érsek és a különböző angol politikai pártok vezetői üdvözöltek. A konferencia a következő határozati javaslatot fogadta el:

„A konferencia azon meggyőződésének ad kifejezést, hogy a nemzetközi antiszemitizmus mozgalom előretörése, amely a vallás alapvető értékeinek és az elvitathatatlan emberi jogok megtámadására irányul, az egész világ zsidó népének mindazon hatalmakkal való közös erőfeszítését követeli, amelyek az igazságosságért és a szabadságért küzdenek, hogy ezáltal helyreállítsanak a zsidó jogok ott, ahol rombadőltek és megvédessenek, ahol veszélyben forognak. A konferencia a zsidó világgongresszusban látja azt az instrumentumot, amely által elérhető a zsidó egység az emberi jogok szolgálatában és teljes támogatásáról biztosítja a kongresszust és annak végrehajtó bizottságát.

A konferencia legmélyebb elismerésének ad kifejezést a demokratikus országok vallási vezetői, államférfiai és szabad népei irányában azon tevékeny rokonszenvért, amelyet az üldözött zsidó áldozatai iránt tanúsítottak. A Roosevelt elnök által összehívott eviani konferenciában, a lord Baldwin-alapban és a többi hasonló erőfeszítésekben az emberi szolidaritás bizonyítékát látja, amely megerősíti a zsidók hitét az igazságosság végső győzelmében.

Tekintettel az antiszemitizmus környöztelen előretörésére, a konferencia kénytelen felhívni a demokratikus országok államférfiainak figyelmét annak sürgős szükségességére, hogy terjesszék ki az ilyen erőfeszítéseket a zsidóellenes hadjárat összes áldozataira és hívják meg az együttműködésre a reprezentatív zsidó szervezeteket, valamint az elismert zsidó ujjáépítő testületeket, hogy a gyökereikből kiszakított zsidó tömegek letelepítésére széles programot dolgozzanak ki.“

alapját a szentírás és a megszentelt zsidó hagyományok alkotják, elhatározzuk, hogy a fenyegető veszedelmekre való tekintettel egyesítjük erőnket a tóra és a hagyományok befolyásának erősítésére, minden alkotó erőfeszítésben, amely a szent földön történik, ma és ezentul mindig.

Az egyezmény értelmében a Mizrachi és az Aguda különösen Angliában és a kelet-európai országokban fog közös akciókat lebonolyítani tevékenységük fokozására és szélesebb alakra fogják fektetni erőfeszítéseiket a vallásos intézmények, a chaluci telepítések és a különböző országokból küszöb és Palesztinába került menekültek gondozása érdekében.

A Mizrachi és az Aguda reprezentánsaiból közös bizottság fog alakulni, amelynek személyi összetételét rövidesen közölni fogják.

A mult hét szerdáján Leedsben először rendezett közös meetinget a Mizrachi és az Aguda, amelynek vezérszónokai rabbi Meir Berlin és az Aguda palesztinai vezére, rabbi Mose Blau voltak.

körülmények között, amelyeket a spanyol milicisták tizezrei nem voltak képesek elviselni és ezért inkább letették a fegyvert, hogy ily módon visszatérhessenek a Franco által megszállott területekre. Hania Schwartz két ilyen tábort látogatott meg, az egyikben kétszáz, a másikban háromszáz zsidó milicistát talált, akik legnagyobb részt Franciaországból és nyugateurópai országokból kerültek ide, de voltak sokan Lengyelországból és más kelet-európai országokból is. Voltak közöttük magasrangú tisztok is, a rangkülönbséget azonban nem veszi észre a kívülálló, mert szabad barátság és szigorú fegyvelm jellemzi a tisztok és az alantások közötti viszonyt. A milicisták sirtak örömlükben, amikor látták, hogy nyomorúságuk iránt érdeklődik a külvilág. Schwartz asszony pénz és élelmiszert nyújtott át nekik a párizsi küldeményekből.

A zsidó milicisták mindent megosztottak nemzsidó bajtársaikkal.

Németország

EGY JIDDIS KÖLTŐ KISZABADULÁSA A KONCENTRÁCIÓS TÁBORBÓL. Párizsból közlik, hogy Mendel Najgreschil, a neves jiddis költő, akit Bécs megszállása idején le tartóztattak a náci és koncentrációs táborba szállítottak, nemrég kiszabadult és Rio de Janeiroba utazott. Más jiddis költők és írók, akiket ugyancsak az Anschluss idején fogtak le és szállítottak be, még mindig koncentrációs táborban szinylódnak.

Legutóbb szabadon bocsátották Michael Kohn, Rueben Aschner Braudest, a híres jiddis író mostohafiát, akit tíz hónapon át tartottak koncentrációs táborban. Braudest nyolcvan éves övegye, aki nagyon szívére vette fiának sorsát, szívszélhűdést kapott, amikor közölte vele, hogy fiát szabadon engedték. A szabadon bocsátott fiu azonban már csak anyja koporsóját láthatta.

MEGKINOZTAK ÉS ÖNGYILKOSSÁGBA KERGETTEK AUSZTRIÁBAN EGY ATUTAZÓ DÉLAFRIKAI ZSIDÓT. Varsóból jelentik, hogy a Britannia szállóban, az egyik szoba ablakára felakasztva találták meg Hesekei Todres, 36 éves délafrikai zsidót. Tragédiájának története a következő:

Todres 1938. áprilisában elutazott Dél-Afrikából és május végén Bécsbe érkezett. Az osztrák fővárosban tanuja volt a legborzalmasabb zsidóüldözéseknek. Megbotránkozásának adott kifejezést a látottak fölött, mire SA-legények kezébe került, akik koncentrációs táborba hurcolták, itt pedig heteken át a legborzalmasabb kínoknak vetették alá. Nyolcvanöt font készpénzt és több értéktárgyat, amit zsebeiben találtak, elkoboztak tőle. Egy napon elvitték a koncentrációs táborból és letették egy kilométerre a lengyel határtól. Megparancsolták neki, hogy tízenöt percen belül fusson a határhoz, mert különben visszaviszik a táborba. Miután a táborban egyik csontját összezsuzták, csak nagy nehezen tudta betartani a futólépést. Testileg és lelkileg teljesen megtörve ért Lengyelországba. Az a reménye, hogy Dél-Afrikába való visszatérése előtt fel fog gyűlni, nem vált valóra. Buskomor lett és végül öngyilkosságot követett el.

Litvánia

A LITVAN MEZŐGAZDASÁGI MINISZTER MEGBÉLYEGZI A ZSIDÓELLENES AGITÁCIÓT. Skaigiris litván mezőgazdasági miniszter beszédet tartott a kereskedők kongresszusán, amelyben élesen kikelt az antiszemitizmus agítációját és különösen a zsidóellenes bojkottmozgalom ellen.

— A kormány — mondotta a miniszter — nem fogja tűrni, hogy Litvániában leutánozzák más államok példáját, nem fogja megengedni, hogy a zsidókat kitaszítsák a kereskedelemről. Csak tiszta és törvényes keretek között mozgó üzleti konkurrenciát engedélyez a kormány.

A litvániai állatorvosok egyesülete legutóbbi kongresszusán határozati javaslatot fogadott el, amelyben követeli a rituális vágás betiltását Litvániában.

APRILIS 15-IG KELL ELHAGYJAK A ZSIDOK RHODOS SZIGETÉT. A jeruzsálemi szefárd zsidók küldöttsége, amely Rhodosban járt, hogy megvizsgálja az ott élő háromezer szefárd zsidó helyzetét, visszatért most Palesztinába. A delegáció tagjai távirati értesítést kaptak a rhodosi zsidóktól, hogy a sziget elhagyására megállapított határidőt március 12-től április 15-ig hosszabbították meg az olasz hatóságok.

A NÉMETORSZÁGBÓL KIÜZÖTT LENGYEL ZSIDOK FELESEGÉIT ÉS GYERMEKEIT IS A BIRODALOM ELHAGYÁSÁRA KENYSZERITIK. A lengyel távirati iroda jelenti Berlinből, hogy többszáz zsidó asszony és gyermek, akiknek férjeit, illetve apáit az októberi kiutasítások során kiűzték Németországból és a határra toloncolták, most felszólítást kaptak a Gestapótól, hogy haladéktalanul hagyják el Németországot, mert különben kényszeríteni fogják őket erre. Miután a legtöbb lengyel állampolgár, akinek állampolgárságát azonban törölték, a lengyel hatóságok különleges engedélye nélkül nem fognak tudni visszatérni Lengyelországba sem.

ÖTSZÁZ ZSIDÓ MILICISTA A FRANCIA-SPANYOL HATÁRON. Hania Schwartz, a spanyol menekültek zsidó segélybizottságának tagja, egy párizsi lapnak adott nyilatkozatában kijelentette, hogy a Barcelonából elmenekült 300 zsidón kívül, akik a peripignani menekült-táborban vannak a többi spanyol menekültekkel, a spanyol milícia ötszáz zsidó tagja szinylódik meg a spanyol-francia határon, lengyel és más nemzetiségű milicistákkal együtt, akik számára még nem teremtettek elhelyezési lehetőséget. A tengerparton szinylódnak ezek az emberek, olyan

HIREK

Ballada a közömbös holdról

A félhold, mely most fenn az égen
áránként hízalja puffadtra magát,
így nézett le sok ezredéven
s így nézte le az emberek baját.
Kengeteg, szikrázó csillag-sleppjén
így fehérlett a mindenség pora:
neki mindegy volt — ki pusztul lenn,
a zseni-e, vagy az ostoba.

Fájó szívemmel és tört szememmel
hiába nézem én is fényeit,
ne nézd te se, ó árva ember,
mert rajtunk a Távolság nem segít.
Szemem hiába tapad vágyva
keád, ó egek hercege:
befog, lenyűgöz a föld homálya,
az idők aggasztó jelene.

Közömbös, nagy hidegséged, vén Hold
szívemre ó mily fagyasztón terül
s nem vigasz, hogy mindig így volt:
az ember elhullott egyedül,
elhullott, ha végzet vadja tépte,
vagy igazsáért vakon leküldt —
s szemét meresztve a legyes égre
szívén a halálnak hegedült.

Egyedül vagyunk a világban,
nem társaink a messzi csillagok
és ki tudja, hogy annyi vágyban
az ördög üzen, vagy az angyalok?
A hold csak néz ránk somolyogva,
bölcsre, bolondra vetvén sugarát,
fénye a máglyát is úgy beszórta,
mint a nézői bakbanálát.

Az ezredévek rőt porában
sorsunk azóta mitse változott,
a holnap tüze pislákol a mában
és ma is, ami rég volt: átkozott.
A hold csak néz, csak néz le kínjainkra
s mi is csak nézzük, nézzük őt,
míg pillantásunk titkos árnya
gyásszal vonja be az időt.

SALAMON LÁSZLÓ

— Ellenforradalmár rádióosztályt a Sarkvidéken. Varsóból jelentik: A lengyel lapok jelentése szerint a szovjetkormány utasítást adott a Rudolf szigetnek orosz rádióosztályának felfüggesztésére és letartóztatására. Vozneszinszky rádióosztály az orosz rádióosztályt legészakibb állomásán működött és letartóztatása ellenforradalmi tevékenység címén történt. Azzal vádolják, hogy 1937 augusztusában szándékosan rossz irányjelzést adott Levanevszky orosz pilótának, aki át akarta repülni a Sarkvidéket, hogy az Északi sarkon keresztül közbenső leszállás nélkül Amerikába jusson. Levanevszky és öt társa a rossz irányjelzés miatt eltévedt a Sarkvidéken és nyomtalanul eltűnt. A vád szerint Vozneszinszky állítólag felvette a kezuhant gép rádióállomásának segélyhívó jeleit, de nem válaszolt rájuk.

— IOAN I. TARAS — alezredes. Ioan I. Taras huszárornagyot február 27-ikével alezredessé léptették elő. A kinevezés a Kolozsvári tisztikar egyik legillusztrisabb tagját ér, aki különböző felelősségteljes funkciókban tett bizonyos kivaló teljesítményéről, mint a 15. zászlóalj parancsnoka, mint a hadbíró, majd mint a katonai törvényszék mellett beosztott vizsgálóbíró. Taras alezredes évek óta áll a clujai cenzurahivatal élén, sok tapintattal, körültekintéssel, és komoly szakavatottsággal látva el a kényes és felelősségteljes funkcióit.

— Elkészült a városi rendőrség megszerzéséről szóló szabályrendelet. Az új közigazgatási törvény bizonyos vonatkozásban új alapokra fekteti a közigazgatás ügyvitelét. Ezért szükségessé vált az eddig érvényben volt községi szabályzatok módosítása. Ez a munka Kolozsváron már megkezdődött. Az új városi adó- és illetékszabályrendelet elkészítése után a város közigazgatási ügyosztálya dr. Nedeá George tanácsos vezetésével elkészítette a kolozsvári városi rendőrség megszerzéséről szóló szabályrendeletet is, amely a város vezetősége legutóbbi ülésén részleteiben is letárgyalta és most közszemlére tette ki, hogy a polgárság részéről bárki megtehesse észrevételeit. Az új szabályrendelet, amely mindössze két gépelt oldal, előírja a városi rendőrség ügykörét, intézkedik a rendőrlétszám létszámáról, beosztásáról és anyagi természetű ügyeiről. A szabályrendeletet a fellebbezési határidő lejártá után a város vezetősége felterjeszti a királyi helytartósághoz jóváhagyásra.

— Nagyszabású ünnepélyt rendeznek a katonai előkészítők szombaton este. A kolozsvári katonai előkészítők szombaton este 9 órai kezdettel nagyszabású, táncos egybekötött műsoros estélyt rendeznek a Vasunkás Otthonban (Str. Catedrale 7) Roianu Alexandru előkészítő parancsnok vezetésével. A műsoron különböző ének- és zeneszámok szerepelnek, melyeket Doroga Aurel zeneakadémiai tanár tanított be. Az előkészítők szülei, illetve munkaadói ezúton hívatnak meg az előkészítők estélyére, hogy szemtanúi legyenek az előkészítők példás fegyelmességének és hatásos nevelésének.

— Ezredessé léptették elő Panaitescu Anibal kolozsvári csendőralezredest. Az új alkotmány életbeléptetésének egy éves évfordulójával kapcsolatban, mint megirtuk, II. Károly király öfelsége nagyszabású előléptetéseket eszközölt a hadseregben és többek között 15 új tábornokot nevezett ki. Az alkotmány napján előléptetéseket során II. Károly király öfelsége ezredessé léptette elő Panaitescu Anibal csendőralezredest, a kolozsvári csendőrkörlet parancsnokát is. Panaitescu Anibal kitüntetésre kért, széles látókörű katoná, aki néhány hónap óta a kolozsvári rendőrkövetszura munkájában is tevékenyen részt vesz és e minőségében is osztatlan tekintélynek és népszerűségnek örvend. Panaitescu Anibal ezredest megérdemelt előléptetése alkalmából tisztelői és barátai nagy számban keresték fel szerencsekívánataikkal.

— Olasz anya- és gyermekvédelmi kiállítás Bucurestiben. Bucurestiből jelentik: A Hivatalos Tárlat palotájában a bucaresti olasz kulturintézet védnöksége alatt ma nyílt meg az olasz anya- és gyermekvédelmi kiállítás. A megnyitót aktust Chigi olasz köve végzte. A román kormányt Marinescu tábornok egészségügyi miniszter, Titeanu sajtóügyi miniszter, Nae Popescu, Toni államtitkárok képviselték.

Ezen a héten egyetlen filmről fog beszélni az egész város!

VIVIAN ROMANCE

a legkitünőbb francia filmszínész nő eddigi legnagyobb alakítása a

Leláncolt asszonyok

A ROYAL slágermozgó csütörtöki kezdettel vetíti.

Ma utoljára: BÜNÖK A PARADICSOMBAN és A RAKETAHAJÓ duplaműsorban.

— Ma kezdik becsereálni az újságírók szabadjegyét. Bucurestiből jelentik: A CFR március 1-én megkezdte a lapok hiadóhivatalainak adott vasúti szabadjegyek becsereelését. Az újságírók szabadjegyét szintén ma, március 1-én kezdik becsereelni.

— A moszkvai szakszervezeti székházban ravalozták fel Lenin övezvényének koporsóját. Moszkvából jelentik: Lenin övezvényének koporsóját a szakszervezeti székházban ravalozták fel, hogy a nép utólag hódolhasson az elhunyt emlékének.

— Románia rövidesen gazdasági tárgyalásokat kezd Törökországgal. Bucurestiből jelentik: A Balkán-államok közti gazdasági kapcsolatok fejlesztésének általános tervezte keretében, Románia rövidesen gazdasági tárgyalásokat kezd Törökországgal és Görögországgal. A három ország közti csereforgalom nagyarányú kiterjesztéséről van szó.

— Felesége és leánya megfojtották és felakasztották. Nagyenydről jelentik: Két évvel ezelőtt történt Nagyenyden, hogy Sütő István földművest egy reggel a mestergerendára felakasztva találták. Hamarjában öngyilkosságra gondolt a falu népe. Emellett szólt a felöltött családi élet is. Eltemették abban a hiszében, hogy a végsőkig elkeseredett ember az előző napi részegség mámorában így vetett véget az áldatlan harcnak. Most — két év után — a névtelen feljelentésre megindított nyomozás hamarosan fényt derített a titokra. Eszerint a feleség felbujtására Borbála leánya és ennek vadházastársa, Demeter János, fojtotta meg és akasztotta fel a gerendára Sütő István földművest. A csendőrség átadta őket az erzsébetvárosi ügyészségnek.

— Németországban betiltották a „Lambeth Walk“ nevű táncot. Berlinből jelentik: Németországban betiltották a „Lambeth Walk“ nevű divatos tánc táncolását. A tilalom, melyet a nemzeti szocialista párt is kiadott, nemcsak Németországra vonatkozik, hanem a külföldi németekre is, kiknek, amennyiben kapcsolatokat akarnak fenntartani a nemzeti szocializmussal, szintén tilos ezután a „Lambeth Walk“ táncolása.

— Leszurta barátjának feleségét. Iasiból jelentik: Egy C. Todiran nevű 22 éves egyén leszurta D. Mihalescu nevű jóbarátjának 20 éves feleségét. A gyilkos kijelentette, hogy ha barátja felesége nem lehetett az övé, mert nem akarta elhagyni férjét, legalább azt akarta, hogy másé se legyen.

Nagyvárad és Biharmegye egyetlen zsidó ortopéd- és gyermekeipeci specialista

Kohn István

belvárosi cipészoráca, Parcul Traian 1. Dr. Balláné kalapszalonnal mellet.

— Folyik a vizsgálat a Cernăuțiiban leplezett devizacsempészek ügyében. Cernăuțiiból jelentik: Az állambiztonsági hivatal folytatja a vizsgálatot a Cernăuțiiban leplezett devizacsempész-banda ügyében. Párhuzamosan nyomoz a lengyel rendőrség is egy varsói bankban felfedezett ügyvel kapcsolatban. Megállapítást nyert, hogy a Saifer cernăuți bank idegen valutákra szóló csekkeket bocsájtott ki olyan román kereskedők nevére kiállítva, akiknek Lengyelországban, vagy másutt voltak fizetési kötelezettségeik. Hermann Seifer és a bank másik két tulajdonosa tegnap éjjel behatoltak a bank helyiségeibe és két és félmillió lej értékben vittek el bankjegyeket.

— Ajtó kulcs nélkül. Egy francia mérnök Párizsban olyan zárt konstruált, mely nem kulccsal nyitható, hanem kombinációs szerkezettel, mint amilyen a pénzszekrények nyitására szolgál. Ötvenhatféleképpen lehet ennek az ötletes kombinációs zárnak száma és betűit csoportosítani, úgyhogy valóban csak az tudja kinyitni az ajtót, aki a varázsszót ismeri. Ha a kombinációs számot nem ismerő, rossz szándéku kéz érinti a zárt és próbál „tárcsázni“, akkor a ház lakóit a szerkezettel összekapcsolt éleshangú csengő figyelmezteti a veszélyre.

— Bányászerecséltenség Törökországban. Isztambulból jelentik: Heraklea közelében, a Kozlu bányában beomlott egy tárna. Huszonhárom bányász meghalt, 12 megsebesült.

FELHÍVÁS

A wieni és németországi hittestvéreket páskálva és más élelmiszerekkel ellátni célzó országos akció, amelyre mindkét erdélyi központi Iroda a hitközségek figyelmét körlevélben hívta fel, csak abban az esetben tudja feladatát teljesíteni és a vállalt misszióknak elegendő tenni, ha a hitközségek hozzájárulásukat soronkívül sürgősen az oradeai orth. izr. hitközséghez eljuttatják.

Nagyon kérjük a testvérhitközségek t. vezetőségeit, sziveskedjenek sürgős átutalásaikkal a páskára előállítását és az akció teljes beszerzését lehetővé tenni. Az erdélyi zsidó társadalomnak az üldözött testvérek segítségével teljes erejéből kell részt kívennie, de az akció sikere csak úgy biztosítható, ha a nemes célra szánt pénzeszközök haladéktalanul a bizottság rendelkezésére bocsáttatnak.

Oradeai orth. izr. hitközség
Előjárósága.

Egyetlen zsidó ház széder-asztaláról nem hiányozhat a SEELNFREUND SALAMON

remek színes rajzaival illusztrált

הנה של פסח

SZABÓ IMRE 16 oldalas bevezetőjével.

A mű kedvezményes ára 80.— lej.

Tanítók és hitközségi alkalmazottak nagyobb vételnél árengedményt kapnak.

Rendelések és megkeresések:

Braun Litografia Cluj, Str. Vasile Goldiş 4.

Dr. Tataru Coriolan királyi helytartó lett ismét az Automobil Club elnöke

Cluj, február 28. A kolozsvári Automobil Club ma délután 6 órakor tartotta rendes közgyűlését, a tagok nagy érdeklődése mellett. A közgyűlés közfelkiáltással újlag dr. Tataru Coriolan, Szamos tartomány királyi helytartóját választotta meg elnökévé. A népszerű elnököt melegen ünnepelték.

— Vizsgakönyvitéseket kért a kolozsvári ügyvédi kamara több tagja. A kolozsvári ügyvédi kamara több tagja emlékiratot intézett a Romániai Ügyvédszövetség elnökéhez, amelyben azt kérik, hogy mentesüljenek az ügyvédi vizsga kötelezettsége alól. Miután részletesen megindokolják kérésüket, a következőkben foglalták össze álláspontjukat: — Kérjük, hogy az ügyvédi testület 1931 december 28-án kelt megszervezéséről szóló törvényt olyan értelemben módosítsák, hogy annak rendelkezései vonatkozzanak azokra a rendes módon beiratkozott egyetem hallgatókra, akik 1932 december 31-ig iratkoztak be az egyetemre. Ez a törvény ugyanis igen sok kedvezményt juttat mindazoknak a végzett egyetemi hallgatóknak, akik az ügyvédtörvény elkészítése előtt iratkoztak be az egyetemre és tették le vizsgáikat.

— Nyolcgyermekes családapa kérelme. Egy nyolcgyermekes családapa, aki a háborúban nyomorékká vált, képtelen bármilyen munkára, a jószívű emberekhez fordul, hogy segítsék meg a husvét ünnepre, nescsak pénzadománnyal, hanem lehetőleg ruhaneművel is. Az illető imádkozni fog az égi segítségért boldogságért. Szíves adományok Wolf Léb Jónás Icoldul-Mare (Jud. Somes).

— Zajin adar emléktisztiztetel a kongresszusi hitközség templomában. Vasárnap délután mincha és maariv ima keretében tartotta meg a kongresszusi hitközség és Chevra Kadisa az évi zajin adar emléktisztiztetelét. Az emléktisztiztetésben dr. Weinberger Mózes főrabbi megemlékezett az ez évben elhunytakról: Brüller Cecília, Sramkó Ábrahám, Gyárfás Dezsőné, Wolhändler Zsigmond, Mestiz Mór, Morvai Lajos, Fischer Sámuelné, Pollák József, Bernát Dezső, László Márton, Wallenstein Sándor, Kirschner Jakabné, Nussbaum Johanna, Steiner Izsó, dr. Grünwald Izidor és Steiner Edít elhunyt testvérekről, kik a Chevra Kadisa temetőjében pihennek. Azután felidézte azoknak emlékét, akik távoli a városotól, más országokban hunytak el, akik a létükkel, munkásságukkal a zsidó élet, a zsidó jövőt szolgálják. Így kegyeletes szavakkal adózott: Dr. Baruch Idahane (Tel-Aviv), dr. Solomon Stein (Schweinfurt), dr. Ludvig Rosenthal (Kolu), dr. Jacob Sängner (Breslau), Teitelbaum Naftali (Nyirbátor) és dr. Gedalja Unna (Tirat Zwi) rabbi emlékének; majd a zsidó tudományos világ vesztéseit emlitette fel: Büchler Adolf, Claude Montefiore, dr. Alexander Eig, Rosanes Salamon, Ábrahám Zwi Idelsohn, Wolf L. K. emléket. A zsidó író- és újságírotársadalom vesztését vette számba azután A. Dujanov, báró Arturo di Castel — nuovo, dr. Sámuel M. Melamed, Louise Zangwil, Fleischer Ernő (Emőd Tamás) elhunytát. Megemlékezett azokról a halottakról, akik zsidóságuk miatt haltak mártírhalált. Majd Vermes Ernő emléket idézte fel. Azután arról a sok megszámlálhatatlan zsidó lélekről beszélt, kik a szörnyű üldözés áldozatai lettek, meg azokról, akik Erec Israel országának felépítésében estek el hősiességgel. Az emléktisztiztetés után Rabetz B. főkantór kórus kíséretében az „El-mole rachamin“ imát mondotta el.

RÁDIÓ MŰSOR

Szerda, március 1.

Bucuresti. 7.30: Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi, tanácsok. 13: Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, vízállásjelentés. 13.10: Déli hangverseny. Közben: Sporthírek. 13.40: Hanglemezek. 14.15: Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30: Hanglemezek. 15: Hírek. 16.45: Előadás. 18: Katonazene. 19: Időszerű anyag. 19.15: Zenetörténeti csevegés hangpéldákkal. 20.05: Felolvasás. 20.20: Vendég-lő zene. 21: Schubert-est. 23: Hírek. 23.15: Tánccselekedet. Majd: Hírek külföldre német és francia nyelven. Utána: Közlemények.

Budapest I. 7.45: Torna, utána hanglemezek. 11: Hírek. 13.10: Énekeszámok. 13.30: Hírek. 14.30: Hanglemezek. 15.35: Hírek. — 18.10: Cigányzene. 19.45: A rádió szalonzenekara. 21.10: Operaházi zenekar. 22.40: Hírek. 23: Hanglemezek. 24: Katonazene. 1.05: Hírek.

Mit hallgassunk a külföldi műsorból?

Varsó. 20: Rádiózenekar.
Prága. 20.30: Opera.

Ne orr
ban nem
orról les
nemhez
észibontó
jérji-orr
telmében
rokról, a
csak hos
dezni, ho
jik mögö
Boldog
is szinpa
nak kelle
fejlett o
Azóta b
már nem
en és rö
ismével,
gia) mit
nevezni.
u hogy
vagyis
„Orrbán
mithológ
orr éppe
detnek,
ajkak. S
mérget
minden
és rossz
ják le t
Most
curestibi
lap fakcs
trierter
megjelen
képfelvé
neon-csö
egy felt
rázolja.
héberek
hogy ne
ros felet
megvann
— így h
ta. A h
nem volt
tudjuk
ját, a b
— Tana
rázolja.
fajtisza
felület
orr-mith
Előfor
est. Ne
neve mi
személy
bélyege
tény cs
gis for
meg a
orrok-
tálos ja
Kiván
stuttgart
tében m
Tamase
Valószin
gondolj
orra tén
mert ol

Bo

Belgrá
király S
érkezett
ceg és
király
kölytja

K
a

Havan
Pajes, a
viselője
ben mir
tyek tot
tyek dol
demokra
hogy ne
nemzeti

**Királyi
Ét az
nőke**

Automobil
otta rendes
ddése mel-
lő újlag dr.
ány királyi
nőkévé. A
ték.

kolozsvári
kolozsvári
kíratot inté-
g elnökehez,
esüljenek az
ól. Miután
ket, a kö-
spontjukat:
let 1931 de-
séről szóló
sítsák, hogy
ak azokra a
emj hallga-
iratkoztak
egyanis igen
nak a vég-
az ügyvéd-
ztaik be az

kéréme.
aki a hábo-
bárminemű
fordul, hogy
kire, nescak
ruhanemű-
égi segítsé-
ányok Wolf
mes).

et a kong-
Vasárnap
retében tar-
község és
emlékisten-
r Weinber-
t az ez év-
a. Sramkó
Wolhändler
Lajos, Fi-
rnát Dezső,
or, Kirsch-
a, Steiner
er Edít el-
ra Kadisa
dézte azok-
ól, más or-
a létükkel.
sidó jöven-
szavakkal
(Tel-Aviv).
dr Ludvig
nger (Bres-
tor) és dr
k emléké-
világ vesz-
olf, Claude
sanés Sala-
Wolf L. K.
társadalom
A. Duja-
ovo, dr Sá-
a, Fleischer
Megemléké-
zsidóságuk
ermes Ernő
sok meg-
zét, kik a
neg azok-
felépítésé-
lékbeszéd
sítésében
otta el.

OR

rádióhir-
ási, orvosi,
kulturális
10: Déli
k. 13:40:
ásjelentés,
5: Hírek.
Időszerű
és hang-
Vendég-
k. 23:15:
re német
ények.
angleme-
k. 13:30:
Hírek. —
szalon-
ar. 22:40:
atonazene.

orból?

**Egy kis orr-
mithológia...**

Ne orroljanak meg érte, ha az alábbiak-
ban nem éppen „gusztusos“ testrésztől: az
orról lesz szó. Persze nem a gyöngébb
nemhez tartozók szaglószerveiről, holmi
észibontóan fitos „nőzik“-ről, hanem a
férji-orrokról, azoknak is a szó szoros ér-
telmében kiemelkedőbb példányairól. Orr-
rokról, amelyek külön egészet alkotnak s
csak hosszas vizsgálódás után lehet fejfe-
dezni, hogy valahol egy ember is megbu-
jik mögöttük...

Boldog idők, amikor valakinek legalább
is színpadi hősnék, Cyrano de Bergerac-
nak kellett lennie ahhoz, hogy kivételesen
fejlett orrával magára terelje a figyelmet.
Azóta bizony megváltoztak az idők. Ma
már nem a Mátérlineknek, hanem egyszerű-
en és röviden a linkek foglalkoznak az orr-
ismével, amelyet a madártan (ornitholó-
gia) mintájára orr-mithológiának lehetne
nevezni. Az orr-mithológia alapvető tétel-
e, hogy nagy orra csak zsidóknak lehet,
nagyis akinek nagy orra van, az zsidó.
„Orrban az igazság!“ — harsogják az orr-
mithológia modern apostolai — a nagy
orr éppen oly csaihatatlan jele a zemi ere-
désnek, mint a vastag, duzzadt, előreálló
ajkak. S bár erre a megállapításra készek
mérget venni, egy-egy melléfogás után
minden marad a régi. A kisebb méretű
és rosszabb színtű orrok gazdái nem von-
ják le tévedésük következményeit...

Most is ilyen melléfogás történt. A Bu-
curestiben megjelenő „Azi“ című román
lap fakszimilében közli a „Stuttgarter Illus-
trierter“ című német képes folyóiratban
megjelent kislét, amely egy bucuresti fény-
kép felvétel nyomán készült. A fénykép egy
neon-csőves fényreklámot örökít meg, mely
egy feltűnően nagy orru férfi profilját ábrá-
zolja. „Messze világít a zsidók orra! A
héberék szemtelensége olyan messze megy,
hogy nem átalják orrukat a román jóvá-
ros felett csillogtatni. Még az ajkának is
megvannak a maguk jellegzetes formái!“
— így hangzik a kép német szövegű felirata.
A hang, ha tényleg zsidóról lenne szó,
nem volna meglepetés, hiszen könyv nélkül
tudjuk már a hitlerista sajtó frazeológiájá-
t, a baj csak ott van, hogy a fényreklám
— Tanaset, a kitűnő román kómikust ábrá-
zolja. Szóval a nagy orru, kimutatathatóan
fajtszta román kómikust nézte zsidónak a
felületesen, látszat alapján ítélő stuttgarteri
orr-mithológus.

Előfordult már a múltban is több ilyen
eset. Nemrégiben minősítették zsidónak
neve miatt egy közismert katolikus papi
személyiséget, most meg a nagy orr miatt
bélyegezték meg egy régi román és kereszté-
ny családból származó művészt! És még
is forog a föld! Pedig ezek a tévedések
még a neon-csővekből összeállított „zsidó
orrol“-nál is jobban rávilágítanak a hiva-
talos fajgyűlölet gyenge alapjaira.

Kíváncsiak lennénk, hogy mit érezne a
stuttgarteri folyóiratban, a fénykép kísé-
rében megjelent szöveg szerkesztője, ha
Tanase helyreigazítást küldene neki?
Valószínűleg semmit... Hiszen, ha meg-
gondoljuk, valóban igazra van. A zsidók
orra tényleg messze világít. De csak azért
mert oly nagy körülöttük a sötétség...

**Boris bolgár király
Belgrádban**

Belgrád, február 28. (Rador.) Boris bolgár
király Svájcából jövet a jugoszláv fővárosba
érkezett. Az államason Pál kormányzóher-
ceg és a kormány tagjai fogadták. Boris
király ma Pál herceg vendége lesz, este
könytatja útját Szófia felé.

**Kubában betiltják
a totális szellemű
pártokat?**

Havanna, február 28. (Rador.) Hector
Pajes, a kubai parlament többségének kép-
viselője törvényjavaslatot nyújtott be, amely-
ben mindazon pártok betiltását kéri, ame-
lyek totális eszméket vallanak, vagy ame-
lyek doktrínája fenyegeti a köztársasági és
demokratikus elveket. Emlékeztet arra,
hogy nemrégiben kivül helyezték a
nemzeti szocialista és kommunista pártokat.

**Eddig harmincegyezer romániai
zsidó vesztette el állampolgárságát**

E héten nyilvánosságra hozzák a revízió első mérlegét

BUCURESTI, február 28. A Tempo szerint az állampolgársági revízió eredmé-
nyeinek első összesítéséből kitűnik, hogy 31 ezer zsidó vesztette el állampolgársá-
gát. E héten nyilvánosságra hozzák a revízió első mérlegét.

Ez a lapjelentés természetesen még megerősítésre szorul annál is inkább, mert
nem lehet megállapítani belőle, hogy ez a szám egyénekre, vagy családokra vonat-
kozik.

**A romániai zsidókérdés
a népszövetségi ligák uniójának
gyűlésén**

**Pilat delegátus sürgette a zsidó emigrációról tárgyaló
zsidó delegáció összehívását**

Genf, február 28. (Rador.) A népszövet-
ségi ligák nemzetközi szövetsége február
25-én és 26-án tartotta ülését Genfben,
Emil Borel francia delegátus elnökele-
alatt. A konferencia napirendjén szerepelt
az a javaslat, amelyet az unió 1928 nyarán
Koppenhágában tartott közgyűlése tett a
kisebbségek jogaira vonatkozólag. A kér-
dés körül széleskörű vita indult meg mely-
nek során felszólalt Pilat volt képviselő-
házi alelnök, Románia delegátusa is Pilat
nagyszabású expozéit tartott a romániai
kisebbségek helyzetéről az új kormányzati
rendszerben és kifejtette, hogy mi az igazi
értelme és jelentősége annak, hogy a ki-
sebbségek a nemzeti ujjaszűletés frontjá-
hoz lecsatlakoztak.

Jósika báró, a romániai magyar kisebb-
ség delegátusa megerősítette, hogy milyen
szerencsés eredményeket sikerült Romá-
niában az új kisebbségi törvényhozás révén

elérni.

A továbbiak során vita tárgyává tették
a zsidókérdést is. Pilat a lengyel javasla-
tot támogatta és a Koppenhágában hozott
határozat sürgős végrehajtását kérte mely
határozatban az Unió a Népszövetségtől
nemzetközi konferencia összehívását ki-
vánta a kérdés megoldására, a zsidóknak
Palesztinába és más olyan Európán kívüli
területekre való kivándorlása révén. ame-
lyek alkalmasak zsidó telepések befogadá-
sára. A román delegátus kifejtette, milyen
gazdasági és társadalmi veszélyeket rejt
magában Románia számára a kérdés meg-
nemoldása és szembezállt a palesztinai
delegátus kérésével, aki azt kívánta, hogy a
romániai zsidóság számára a kérdés meg-
sebbségi statutumot adjanak.

Jósika báró azonnal szót kért és csatlá-
kozott Pilatnak a palesztinai delegátus ja-
vaslata elleni állásfoglalásához.

Capitol Mozdó
Ma premier!
Irene Dunne és Cary Grant
legújabb világfilmje:
Az ördögös igazság
Szenzációs rendezés, utólrhetetlen ujszerű téma!

**Négyszázezer tonna petróleumterméket
vásárol Franciaország Romániától
a folyó évben**

Párizs, február 28. (Rador.) A Párizs-
ban tárgyaló román delegáció — a román-
francia külkereskedelmi tárgyalások kere-
tében — a francia petróleumimportőrök-

kel 400.000 tonna petróleum és petróleum-
termék átvételére állapodott meg. A meg-
állapodás nagymértékben elősegíti a román
petróleum franciaországi térhódítását.

**Anglia, Franciaország, Amerika
és a Szovjet összefogását**

**kérte az angol alsóház hadügyi vitájában Sinclair,
a liberális ellenzék vezére**

London, február 28. (Rador.) Az alsó-
ház hétfői ülésén Sir John Simon második
olvasásban bemutatta a nemzetvédelmi ja-
vaslatot, rámutatva arra, hogy a javas-
latot pénzügyi körökben kedvezően fogad-
ták. A javaslat megszavazása bátorítónan
fog hatni az angol kereskedelemre és pénz-
ügyi életre — mondotta a miniszter.

Lawrence munkaspárti képviselő módo-
sító javaslatot nyújtott be, bírálva a „tul-
későn jött kibontakozási politikát“, sürget-
ve az Oroszországgal és az Egyesült Alla-
mokkal való kapcsolatok szorosabbátételét.

Sinclair, a szabadelyi ellenzék vezére,
hadiszállításiügyi minisztérium felállítását
javasolta a tulzott haszonélvezés megaka-
dályozására. A szárazföldi hadsereget ille-
tően emlékeztetett arra, hogy régebben el-

lennett minden kötelezettségvállalást a
kontinensen, de a müncheni értekezlet után
megváltozott a helyzet. Nyilvánvaló, hogy
ma nem tagadhatjuk meg annak szükség-
ségét, hogy angol haderő küldessék Francia-
országba. Kérem tehát a kormányt, vála-
szoljon, milyen kérdésekről folynak a fran-
cia és angol vezérkari tárgyalások.

Sir Archibald Sinclair így fejezte be be-
szédét:

— Franciaországnak, Angliának, az
Egyesült Allamoknak és Oroszországnak a
Népszövetség erkölcsi alapjain való egye-
sülése nagyban hozzájárulna a támadók
elkedvetlenítéséhez. Támogatja a munkás-
párti módosító indítványt, de a kormányra
fog szavazni, ha a javaslatot szavazás alá
bocsátják.

London, február 28. (Rador.) Az angol
haditengerészet jövőévi költségvetését ked-
den reggel hozták nyilvánosságra. A ki-
adások tétele 153.666.681 fontot irányoz
elő.

**Ujabb németellenes
tüntetés Lengyel-
országban**

Krakko, február 28. Krakkóban tegnap
több száz főből álló lengyel diákesapat tünte-
tést rendezett a németek ellen és megkísé-
relte, hogy a konzulátus épülete elé juthas-
son. A rendőrség azonban megghusította a
kísérletet. A tüntetésre a legutóbb lezajlott
varsói diákösszeütközések szolgáltattak okot.

**Kétnapos uralom után
az új belga kormány is
megbukott**

Brüsszel, február 28. Pierlot miniszterelnök
alig két napos uralma után tegnap beadta
lemondását. Távozásának oka az volt, hogy
a szociáldemokratapárti miniszterek meg-
tagadták az együttműködést. III. Lipót belga
király a lemondást elfogadta és megkezdte a
tárgyalásokat a pártok vezetőivel.

Brüsszel, február 28. (Rador.) Mielőtt le-
mondott volna, Pierlot miniszterelnök minő-
ségében vizsgálóbizottságot küldött ki a
Maertens-ügyben.

**Felhívás a Romániai Nép-
kisebbségi Ujságírószervezet
kolozsvári csoportjához tartozó
ujságírókhoz**

Hivatkozással Szamos-tartomány Ujság-
író Céhe elnökségének, dr. Bornemisa Se-
bastian elnök és Végh József alelnök urak
korábbi felhívására, kérjük azokat a hiva-
tásos ujságírókat, akik a Romániai Nép-
kisebbségi Ujságírószervezet kolozsvári
csoportjának tagjai, hogy a céhbe való fel-
vételiük iránti kérésüket március 10-ig jut-
tassák el karádi Nagy Lajos csoporttitkár-
hoz, a „Jóestet“ szerkesztőségébe, vagy
Str. Balcescu 15-A. szám alatt lévő laká-
sára. A céhbe való felvétel iránti kérés ro-
mán nyelven szövegezendő meg és a Szam-
mostartományi Ujságíró Céh tek. Választ-
mányához címzendő. A kérvényben rövid
összefoglalásban ismerteti a kérelmező ed-
digi ujságírói pályafutását. A kérvény
annak a lapnak a kiadói érdekeltsége zá-
radékolja, amelynek szolgálatában az ille-
tő ujságíró jelenleg dolgozik. A lap részé-
ről adott záradékolás fel kell tüntesse,
hogy az illető ujságíró melyik időponttól,
milyen minőségben dolgozik a szerkesztő-
ségben. Ezt az egyéni kérést a szervezet
vezetősége záradékolja, igazolva azt, hogy
a kérelmező melyik időtől kezdve tagja a
szervezetnek és az Ujságíró Nyugdíjpénz-
tárnak. A kérvényhez mellékelni kell az
állampolgársági bizonyítvány közjegyzői
másolatát, amely fel kell tüntesse a jog-
erősséget is, tehát azt, hogy az ügyészeg
nem fellebbezte meg a felülvizsgálat során
a kérelmező állampolgárságát. Tekintettel
arra, hogy minden egyes kérést a szerve-
zet a céh útján felterjeszt a sajtóügyi minisz-
tériumnak, a kéréseket 27 lejes kincstári
és 2 lejes repülőbélyeggel is el kell látni,
illetve a bélyeg készpénzben is leróható.
— A Romániai Népkisebbségi Ujságíró-
szervezet kolozsvári csoportjának vezetősége.

**Tíz lengyel fiatalember be-
hatolt a lengyelországi németek
hivatalos helyiségébe**

Varsó, február 28. Hétfőn este 10 óra-
kor megtámadták Varsóban a lengyelor-
szági németek hivatalos helyiségét, ahol
éppen ülést tartottak.

Tíz fiatalember behatolt a helyiségbe,
akik magukat rendőrségi ágenseknek ad-
va ki, revolverrel kényszerítették az ülé-
s résztvevőit, hogy az irattár átvizsgálásá-
hoz hozzájáruljanak. Távozásukkor igen
fontos iratot vittek magukkal.

London, február 28. A Newsh Chronicle
varsói jelentés alapján úgy értesül, hogy
az egyetem diákság huszonnegy óráig
egyetlen diáknak sem engedélyezi az egye-
temre való belépést, tiltakozásul a danzig
események miatt.

SPORT

Közgyűlésre készül a nagyváradai Makkabi

Uj elnököt választott a nagyváradai Makkabi tornaszakosztálya

Oradea, február 28. (Az Uj Kelet tud.) Három év alatt, amióta az erdélyi zsidó sportmozgalom szele Nagyváradra is eljutott, igen nagyot fejlődött a nagyváradai Makkabi zsidó sportegyesület. Az addig egy-két szakosztályra felépített sportegyesület ma ifjúsággal telített keretekkel rendelkezik, amelyek a sport terén maradandó sikereket érnek el. A nagyváradai Makkabi azonban nemcsak a sport, de a zsidó eszmei terén is egyre többet végez.

A nagyváradai Makkabi fejlődésében azonban rövidesen újabb határköhöz fog elérkezni. Március végén, vagy április elején tartja közgyűlését, amikor is a vezetésben jelentős változások lesznek olyan irányban, hogy Nagyvárad zsidó sportegyesülete minden téren megfeleljen annak a hivatásnak, amelynek jegyében annak idején a cionista szervezet kezdeményezéséből életre hivatott. A vezetésében várható változás előreláthatólag nem azt fogja jelenteni, hogy a mai vezetők közül bárki is félretámasztja, de az irányító vezetés olyan zsidó sportemberek kezébe lesz letéve, akik tisztában vannak azokkal a feladatokkal, amelyek ma egy zsidó sportegyesületre hárulnak.

Ami a sportkereteket illeti, a nagyváradai Makkabi egyre többet tesz a tömegtestnevelési program megvalósításáért. Ebből a szempontból elsősorban a tornaszakosztály jön számításba, amelynek élére vasárnap új elnököt iktattak be Weisz Ignác, az Erdélyi Makkabi Szövetség elnökének jelenlétében Erdész dr ismert nagyváradai orvos személyében, aki az ezen célból összehívott szakosztály-közgyűlésen vette át az elnöki tiszteletet. A szakosztályértekezletet a nagyváradai Makkabi elnöksége nevében Halmi István dr nyitotta meg, akinek üdvözlő szavai után Weisz Ignác vázolta a zsidó sport eredeti célkitűzéseit, amelyek között a legfontosabb a tornaszakosztály tevékenysége. Erdész dr rövid székfoglalója után a jelentésekre került sor, majd elhatározást nyert, hogy a nagyváradai Makkabi tornaszakosztálya március 12-én a zsidó liceum tornatermében házi tornainnepséget rendez.

Pár héttel ezelőtt szervezték újra a nagyváradai Makkabi ökölvívőszakosztályát, amelynek elnök tisztségét jelenleg Weimann György dr látja el sok ambícióval és hozzáállással. Az ökölvívőszakosztály a közeljövőben barátságos mérkőzést vívott a NTE gárdájával. A Makkabi 14:3 arányban győzött az igen jól sikerült verseny keretében.

Az uszókészlettel egész télen edzésben volt a püspökfürdő fedettmedencében. A szakosztály Fischer Dezső vezetésével működik és igen sok tagot számlál.

Az asztaliteniszszakosztály Steiner Endre vezetésével működik és egyik sikert a másik után aratja.

A teniszszakosztály már megkezdte előkészítő munkálatait a rövidesen beinduló szezonra.

A turistaszakosztály Nussbaum dr vezetésével működik és egyik oszlopa a nagyváradai Makkabi.

A tekeosztály Ungár Benő vezetésével működik közmegegyezéssel.

Sakk- és vívőszakosztály alakításával már többször próbálkozott a nagyváradai Makkabi, ezirányú törekvéseit azonban mind-egyedre csak részben koronázta siker. Az újabb intézkedések megtétele már az új vezetőségre fog hárulni, amelyre még újabb, a Makkabi Szövetség által bevezetendő szakosztályok életrehozásának kötelezettsége is hárulni fog.

Kulturszakosztályal is rendelkezik a nagyváradai Makkabi, ennek beindult működése azonban nem váltotta be teljesen a hozzáfűzött reményeket. A közgyűlésre hárul a feladat, hogy ezen, a szellemi nevelést szolgáló keret olyan elemeket egyesítsen magában, akik nem tévesztik szem elől a Makkabi program által előírt elveket.

A futballszakosztály szolid, színjáték alapon működik. A szakosztály viszonylagosan jól fel van szerelve és kitűnő foglalkozási keretként szolgálja az ezen sportágat szerető ifjak ambícióját. Weininger Simon tanár vezeti a szakosztályt.

Nagyvárad zsidó körökben érdeklődéssel tekintenek a Makkabi közgyűlése elé, amelytől a sportegyesület újabb fellendülését várják annál is inkább, mert a ZsNSZ központjának a Makkabi Szövetség kérésére hozott határozata szerint a cionista ifjúsági szervezetek a közeljövőben tömegesen fognak a zsidó sportegyesületekbe belépni, természetesen, ha ennek előfeltételként a sportegyesületek vezetése megfelelő kezébe lesz letéve.

Érdekes statisztika a román vasut árpolitikájáról

1935-ben 137 deficités és 26 rentabilis vasutvonal volt Romániának

Bucuresti, február 27. Az államvasutak statisztikai hivatalának érdekes jelentése készült el, Románia vasuti hálózatáról. Eszerint az erdélyi, bukovinai, beszarabiai vasutvonalak, amelyek az egyesülés előtt épültek, nem annak a kereskedelmi területnek a kiszolgálására készültek, amelyet az egyesült Románia alkot. Erdélynek például főleg a nyugati határ mentén van igen sűrű vasuti hálózata. Ezek között számos zsufolt, tehát rentabilis vonal volt, melyek a háború után deficitessé váltak. A régi királyság néhány forgalmas vonala vált az egyesülés után deficitessé, Erdély és Regát között pedig csak kevés összekötő vonal van.

Egy 1935-ben készült statisztika szerint a következő helyzet alakult ki:

1. 26 vonalon a bevételek meghaladták a kiadásokat.

2. 19 vonal deficités, de könnyen rentabilissá tehető.

3. 30 vonal csak komoly erőfeszítések árán válhat rentabilissá.

4. 88 vonal menthetetlennek látszik.

1935 óta néhány mellékvonalon autómotorok vezettek be, amelyek lényegesen

megjavították a helyzetet. A helyzet mindenesetre kényes, mert a vasuti anyagnak csak egy részét tudja a CFR a rentabilitás követelményeinek megfelelően felhasználni, tehát Románia szállítási kiadásai túlzottak. Ez az oka annak, hogy a vasut gyakran túlzottan kénytelen emelni a tarifákat. Romániában, ahol a munka olcsóbb, a szállítási költségek aránytalan mértékben nehezdednek az árakra, csökkentik a különböző vállalatok rentabilitását anélkül, hogy lényegesen növelnék a vasut bevételeit.

A lakosság társadalmi struktúrája, sűrűsége és a román nemzetgazdaság struktúrája is akadályozza a vasut fejlődését. Németországban egy ember cvenként átlag 26-szor utazik vonaton, Romániában kétszer. Németországban minden lakosra 7.60 tonna áru szállítás esik, Romániában csak 1.60 tonna. Igaz, hogy Németországban minden lakosra 1.04 kilométer vasut esik, Romániában pedig csak 0.60 kilométer, Németországnak a lakossága viszont kétszer olyan sűrű, mint Románia. Az ország mezőgazdasági struktúrája ugyancsak befolyásolja a CFR fejlődését.

SZÍNHÁZ·FILM·MŰVÉSZET

Bizánc

Március hó 3-án, pénteken este ünnepi eseménye lesz a színháznak. Ez alkalommal újítja fel hónapokig tartó hosszú és fárasztó tanulmányok és előkészületek után a társulat Herczeg Ferenc örökéletű hatalmas alkotását, a Bizáncot.

A Bizánc, bár az idők folyamán a klasszikus irodalom legkiválóbb darabjai közé nőtte ki magát, időszűrűsége miatt sem vesztette el, mert tekintetbe véve a mai homlott idegzetű kor szellemét, éppen úgy fel lehet benne ismerni Bizánc romlott levegőjének jelenségeit, mint ahogy a színpadon fel lehet találni a ma is burjánzó esz-

ménytelenséget, ideálokat romboló álmoderséget és egy megtépzott kor imbolgó és enervált típusait és figuráit. A nagy író zenének Herczeg Ferencnek Bizánc az a darabja, mely szinte halhatatlanná tette nevét, mert versenyen kívül áll a színpadi irodalomban a maga lenyűgöző meséjével, megrendítő hatású jeleneteivel és gyönyörű költői nyelvezetével.

A világhírű dráma az egész színtársulat felléptével, Szabados Árpád rendezésében hatalmas statisztériával, ének- és zenekarokkal és Vásárhelyi Ziegler Emil teljeseen új és stílusos díszleteivel kerül színpa-

Csütörtökön este: Válóok

Mildred Harris frenetikus sikerrel bemutatott Válóok című vígjátéka, amelyet Stella Adorján brilliáns fordításában hoz-

zott ki a színház csütörtökön este szerepel ezen a héten a műsoron.

HETI MŰSOR:

Szerda fél 9: Paradies kisasszony. A Munkás-Athenaeum előadása olcsó helyárrakkal. A munkások jegyeiket elővételben a szakszervezeteknél válthatják meg.)

Csütörtök este fél 9: Válóok. (Negyedszer.) Péntek fél 9: Bizánc. (Herczeg Ferenc monumentális drámája. Teljesen új, korhű díszletekkel és jelmezekkel. Főszereplők: Erényi Böske, Fényes Alice, Beneas Ilona, Paál Magda, Nagy István, Kovács György, Tóth Elek, Jenei János, Tompa Sándor, Csóka József, Simon György, Mészáros Béla, Réthelyi Ödön, Lantos Béla, Filipp Sándor, Deésy Jenő, Csengeri Aladár, Bodó György, Örvössy Géza, Perényi János, Rajnai Sándor, stb. Rendező: Szabados Árpád. A díszleteket Vásárhelyi Ziegler Emil tervezte. Az ének- és zenekart Stefanidesz József vezényli. Premierbérlet 27. sz.)

A CAPITOL MOZGO MŰSORA:

Párizs legnagyobb szenzációjának premierje! Barnabe. Főszereplő: Fernandel, a humor királya. Nagyszerű humor, szellemesség és finom francia pikantéria! Műsor előtt a legrészesebb világhírű.

AZ URANIA MOZGO MŰSORA:

Hétfő, kedd, szerda
Nathalia Roguin büne. Egy orosz menekült nő küzdelmes élete Párizsban, főszerepekben: Raimu és Michelle Morgan, a francia művészgárda két legjobbjá.

A ROYAL MOZGO MŰSORA:

Dupla műsor: I. Bűnök a paradicsomban. II. Rakétahajó. Előadások kezdete: Első film 3.20, 6.20, 9.30. Második film 4.30, 7.30 és 11 órakor.

A SELECT MOZGO MŰSORA:

Hétfő, kedd, szerda
Far-Westi banditák. Szenzációs cow-boy film, főszerepekben Fred Scott, a csodás hangú cow-boy. Műsoron kívül szenzációs hangos pótképek.
Jéghecegnő, főszerepekben Sonia Henni.

RIO MOZGO MŰSORA:

(Vált Munkás mozgó)

Ma 3, 6 és 9 órakor: I. Anne Marie. Izgalmas repülés dráma. Fősz.: Annabella és Jean Murat. II. Salem leánya. Társadalmi dráma. Fősz.: Claudette Colbert és Fred Mac Murray.
Következő műsor: Benoit kapitány. II. Fegyverbe!

AZ EDISON MOZGO MŰSORA:

I. Bovariné. Flaubert világhírű regénye film. Főszerepekben Pola Negri. II. Infamia. Superfilm. III. Uj Híradó. tv

Könyvkötészeti munkákat izlésesen és olcsón készít a

GLORIA

könyvkötészet

Tulajdonos: MARK LAZAR.

CLUJ, Piața Unirii 9.

APRÓ HIRDETÉSEK

Szavanként 2 lej, legkisebb apróhirdetés 20 lej. Allástkeresők, üdülőhelyek és fürdőhirdetéseit, továbbá elveszett, eltűnt tárgyak miatti hirdetéseket szavanként 1 lej. Apróhirdetéseket csak előrefizetés mellett közzétehetjük. Jellegű levelekre, megkeresésekre csak válaszbélyeg ellenében válaszolunk és csak portózott leveleket továbbítunk.

UJ MINTAKKAL BŐVÍTETTÜK dus választékú vert csipkészővet mintaterrünk. Kivánt mértben DER-BESC függönykellékszakszűletben. Gólya áruház feletti emeleten.

RADÍOASZTALKARA, COMODRA, TALLALORA, VITRINBE NIPPEK ALA több- ezer különböző méretű és alakú terítő és motív elárúsítása szenzációsan olcsó árakban DER-BESC függönykellékszakszűletben. Legszebb purimi ajándék.

Lakótársat keres fiatal ügyvéd butorozott szobába (fürdőszobahasználattal). Klein, Regina Maria 9.

Butorozott szoba, fürdőszobahasználattal két személy részére, esetleg konyahasználattal kiadó. Klein, Regina Maria 9.

„BRISTOL“ ort. kóser étterem-bodegá Cluj, Regele Ferdinand 37. (Minerva-palota). Cluj egyetlen szakszerű vezetése alatt levő kóser étterem-bodegája. Elsőrendű háziokost kihordásra is. Prima téli szalámi és egyéb vásárhelyi felvágott-különlegességek. Allandóan frissen csapolt Azuga-sör. Előzékeny kiszolgálás. Mérsékelt árak. Utazóknak kedvezmény.

Purimi tortákat, kuglereket, apró teasüteményt, elsőrangú kindlit csak Adiemél rendelni. General Gherescu 7. Óvár.

Villanegyedben 3 szoba, konyha, fürdőszoba, két előszoba, nagy kert külön telken május 1-re kiadó. Egy szoba, előszoba fürdőszobahasználattal különválasztható. Cím a kiadóban.

Szakembert papirkereskedés azonnal alkalmaz. Nyomdához értők előnyben. Libraria Kaufmann Sighet.

Fiatál tricotagemester, ki géplakatos is, állást változtatna. Ajánlatokat kérem „Ügyes“ jellegre a kiadóba.

Amatőrnyelvkészítők felvételeit, másolatait jutányosan dolgozza ki Friedmann (Fotoartist) Cluj, Regina Maria 46. Amatőrök díjtalan oktatása.

Képzett ápolónő beteg mellé menne vidékre is. Cím a kiadóban.

Antik uriszobát megvételre keresek. Sternberg, Regina Maria 29.

Perfekt magyar, német gyors- és gépirónó gyakorlattal kerestetik. Centrala Keres. Kajemet Timisoara, Piața Plevnei 3.

Négyéves gyermek mellé keresek komoly leányt. Salamon Ernő Uioara.

Erdély nagyobb városában posztóüzlet elsőrendű eladót keres jó fizetéssel. Román, magyar, német nyelvtudás szükséges. Ajánlatokat jó referenciákkal „Merino 1000“ jellegre a kiadóhivatal továbbít.

Kiadó egyedülálló egyénnél különbejáratu, napos szoba fürdőszobahasználattal üresen, vagy butorozva. Török, Stroescu 11/a.

Héber órát ad diplomás héber tanár. Jelenkezni a Concordia Clubban vasárnap, kedd és csütörtök este 8 és 9 óra között. Havi tandíj 50 lej.

Kivándorlók, akik pékipart tanulnak, rendelkeznek meg a 240 oldalas román nyelvű dr. Merariu-Szilassy: Tecnologia Industriala de Brutarie című szakkönyvet. Ára félvászkonkötésben 300 lej, plusz portó. Megrendelhető: Gazeta Brutarilor Timisoara III. Str. Brancoveanu 86.

A képesítési munkakönyvet csak szakmunkások kötelesek beszerezni. Egyik száma mári gyárt az ellenőrző hatósági közegek megbüntettek, mert a segédmunkásoknak nem volt képesítést igazoló munkakönyvük. A gyár fellebbezett és a törvényszék kimondta, hogy csak szakmunkásoknak kell képesítési munkakönyvvel rendelkezni, míg a segédmunkásoknak csak egyszerű munkakönyv kell.

KÖZGAZDASÁG

A vámhivatalok hivatalos deviza-árfolyamai március hónapra

Bucuresti, február 28. A pénzügyminiszter tegnap rendeletet küldött a vámhivatalokhoz, amelyben megállapította az importált és exportált áruk értékeinek kiszámításánál március hónapban alkalmazható új hivatalos devizaárfolyamokat, melyek a következők:

Aranyfont	1,122.77 lej
arany dollár	230.71 „
arany svájci frank	44.52 „
arany francia frank	9.04 „
angol font (papír)	662.40—672.75 „
palesztinai font	663.09—673.44 „
egyiptomi font	679.75—690.— „
dollár	141.38—143.45 „
holland forint	77.95—78.12 „

svájci frank	32.03—32.52 „
francia frank	3.56—3.77 „
török lira	82.00—83.— „
olasz lira	7.172 „
márka	40.50—41.50 „
svéd korona	34.13—34.69 „
pengő	26.50—27.— „
belgas	23.85—24.20 „
csehkrona	4.68—4.77 „
dinár	2.898—3.05 „
lewa	1.60—1.68 „
drahma	0.99—1.— „
zloty	22.23—23.75 „

A fenti árfolyamok március 1-én léptek életbe és további intézkedés érvényben marad.

Hogyan jegyeztethetők be új cégek

Bucuresti, február 28. Az 1938. december 15-én életbeléptetett cégbejegyzési törvény által előírt véleményező bizottságok már az összes kereskedelmi és iparkamara mellett megkezdtek működésüket. A törvény egyes homályos rendelkezései miatt egyes kamarák még mindig nem viszik keresztül a zsidó kereskedők és iparosok cégbejegyzési kéréseit. Más kamarák viszont számos más iratok bemutatását kérik. Ilyen körülmények között szükségesnek tartottuk ismertetni azt a gyakorlatot, amelyet a bucaresti Kereskedelmi és Iparkamara követ a zsidók cégbejegyzési kéréseivel kapcsolatban. A bucaresti Kereskedelmi és Iparkamaránál a következő iratok szükségesek a cégbejegyzésekhez:

1. Bejegyzési kérés, a kamara hivatalos bankjainak,
2. állampolgársági bizonyítvány, vala-

mint az illetékes bíróság végzése arról, hogy az illetőt az állampolgársági listából nem törölték,

3. születési bizonyítvány,
4. egészségügyi engedély a megyei egészségügyi tanácstól,
5. nyugta a pénzügyigazgatóságtól a 132 lejes illeték befizetéséről,
6. iskolai végzettséget igazoló bizonyítványok,
7. a törvényszék bizonyítványa arról, hogy nyereségvágyból elkövetett cselekményekért (a módosító törvény 2. cikkében felsorolt cselekményekért) elítélve nem volt,
8. ügyészégi erkölcsi bizonyítvány,
9. igazolás arról, hogy volt-e már kereskedő,
10. az illetékes kereskedelmi és iparkamara igazolása a végzettségről.

Ez utóbbi alól több kivétel van, amelyeknek jogosultságát szintén igazolni kell. Főleg ez utóbbi igazolása a legkörülményesebb. Szó van arról, hogy az összes kamarák részére egységes gyakorlatot állapítsanak meg. Amint ez megtörténik, úgy azt közölni fogjuk.

Változások a forgalmi adó középértékében. A hivatalos lap február 22-iki száma tartalmazza a pénzügyminiszter ama rendeletét, amellyel a forgalmi adóval kapcsolatban egyes áruk középértékét megváltoztatták. A változások a következők:

600. tétel, nadrágtartók, harisnyakötők, hevederek bármely anyagból, de selyemtartalom nélkül, egy kg. 2200 lei.
601. tétel ugyanazok selyemanyagból, vagy részbeni selyemtartalommal, 2800 lei.
767. Papír és kromókarton a grafikai ipar számára, 100 kilogrammonként 3800 lei.
819. Kötött, szövött anyagok, szalagárúk: a) bármely textilanyagból készült fonalból, ruházatra — selymen kívül — 100 kilogrammonként 73.800 lei, b) ugyanaz selyemből, vagy selyemtartalmu fonalból 102.100 lei.
829. Borító lapok a) autobilok és kerékpárok, kerékpár külső gumik 100 kilogrammonként 18.000 lei.
935. Háztartási cikkek, villák, kanalak és más edények, fayencéből a) fehér, vagy egyszínű, domborzattal is, 100 kilogrammonként 2900 lei.
1055. Petróleum, fa, vagy szén desztillálásból előállt termékek: c) carbolinium 100 kilogrammonként 3400 lei.
1276. Szigetelőcsövek, villanyvezeték-védők: d) vasból, vagy acélból, zománcozva, kartonnal, vagy anélkül, 100 kilogrammonként 4080 lei.
1562. Ammóniák a) oldat 100 kilogrammonként 3000 lei.
1621. Szalmiáksó: a) kristályporban 100 kg. 1610 lei, b) szublimát 3225 lei.
380. Tölgy- és cserháj b) őrölve 100 kg. 200 lei.
753. Bőröndbéléshez papír, könyvkötő karton, egy alapszinnel, színezve is, porcellánpapír, márvány-, vagy bőrpapír, moare papír 100 kg. 7500 lei.
1245. Mérőszekők más anyagokkal kombinálva is e) automatamérlegek és félautomaták, valamint alkatrészei: II. 50 kilogrammon felül 100 kg. 25.000 lei.
1261. Ezen tétel szerint illethezettek a kötőgépek mozdonyainak kompresszorai: a) 10.000 kg.-on felül 100 kg. 5000 lei, b)

2500—10.000 kg. 6000 lei, c) 2500 kg.-on alul 10.000 lei.

1289. Aruszállításra alkalmas benzín-, villamos-, vagy általában nem állati erővel hajtott társzekerek, 100 kg. 13.000 lei.

Az új középérték február 22-én léptek életbe.

E héten kiadják a folyó évnegyedre szóló importengedélyeket. A külkereskedelmet irányító igazgatóságban megkezdtek az importengedélyek kiadását a velünk klíringben levő államokba. Ezt a munkát a héten befejezik. A jövő héten kerül sor ama importengedélyek kiadására, amelyek erősváltójú államokra szólnak. Itt írjuk meg, hogy a külkereskedelmet irányító igazgatóság a második évnegyedre szóló importkvótákon nagyobb módosításokat akar keresztülvinni.

Zürichi árfolyamok (február 28.) Márka 176.40, holland forint 233.75, dollár 439.56, font 20.62, francia frank 11.65, olasz lira 23.14, 15.05, pengő 87.25, dinár 10.—, lej 3.37, zloty 83.10, belgas 73.95.

A Román Nemzeti Bank hivatalos devizaárfolyamai:

Dollár	141.17—143.24
font	662.40—672.75
palesztinai font	663.09—673.44
holland forint	75—76.17
svájci frank	32.03—32.57
francia frank	3.56—3.77
márka	40.50—41.50
pengő	25—27
csehkrona (hivatalos)	4.68—4.77

Az exportból eredő, szabadforgalomba hozható devizakvóták árfolyamai szilárdabbak. Bucurestiben tegnap délig a következő árfolyamok alakultak ki:

Palesztinai font, 30%-os sz.kvóta	1800—1840
angol font, 30%-os szabadkvóta	1780—1790
angol font, 20%-os kvóta	1380—1420
angol font, 40%-os kvóta	1100—1120
holland forint, 30%-os sz.kvóta	202—204
dollár, 30%-os szabadkvóta	380—385
svájci frank, 30%-os kvóta	85—87
francia frank, 30%-os sz.kvóta	10.20
belgas (klíring)	62.30
belgas, 15%-os	63.90
svédkorona, 30%-os kvóta	94

NE FELJ SZOLGÁM JAKOB

— A jóisten azért is haragszik, — kérdezte Jitele az anyjától — ha valaki szebb arcot csinál magának, mint Golde néni?

— Ne beszélj ilyet, kislányom.

— Igazán, anya, nézd meg a párnákat, amelyen Golde néni aludt.

— Hallgass, Jitele.

Malke mama visszavonul a sarokba, leül a számszóra, szoptatja a gyereket. A pillát félig lehunyja s olyan mondhatatlan bánat van megint az arcán. Kire-mire gondol? Goldera, aki elment? Az ifjuságra, amely elmúlik? Szrule Jantev nézi és fájdalmasan mosolyog. Hirtelen feláll, átmegey a másik szobába, leáll az ablak elé, néz ki a hóba, gondolkodik. Jitele kijön hozzá:

— Te miért vagy itt olyan egyedül?

Szerda este van, a kocsma meglehetősen üres. Csak egy-két jobbágy időgál az egyik sarokasztalnál. Szrule Jantev azt mondja Sulemnek, hogy fel kell frissíteni a raktárt, Sulem a könyvből fel se pillant, csak hümmög valamit. Szrule Jantev megkérdezi tőle, hogy érdekes-e, amit tanul, Sulem most rácsillantja szemét.

— De még milyen érdekes, Szrule Jantev. Hallgass csak ide. Rab Nachmen ben Jichak kérde...

— Később, Sulem, később, ha a parasztlak elmentek. Most ki kell szolgálni. Igen, Góré bácsi, még egy kupicával. Hozom már. A kivás kendnél van?

Viszi a pálinkát az öreg parasztnak, viszszaül a söntésbe. Megáll Sulem előtt.

— Jitele azt mondja, át kellene menni Károlyba, hogy Mordechájék tudják, mikor érkeznek a család.

— De hiszen Blimele meghívta őket purimra. És azt is üzenté, ha purimkor nem jöhetnek, jöhetnek bármikor később is.

— Igaz. De ha péntek délután érkeznek, már nem tudnak gondoskodni a szombatról.

Ezt egy nappal előbb kellene közölni velük.

— Hm, ezt az az okos Jitele találta ki?

— Azt hiszem, neki Malkele mondta.

— De kit küldjek át? Galagonya és a többi paraszt holnap egész nap robotol a gyékényesi purecnak.

— És ha én elmennék?

— Ki megy akkor Batizra?

— Muszáj Batizra menni? Mondhatok kaddist Károlyban is. És egyszer már Rothbartnál is vásárolhatunk.

— Rothbartnál hitelle?

— Miért ne? Ha reb Leizer ad, ő is ad.

— És ha reb Leizer megharagszik rám?

— Légy nyugodt, Sulem. Ha megtudja, hogy Rothbartnál is vásárolsz, egyszerűen olyan kedves lesz száma, mintha az édes testvére volnál. Még meg is fog látogatni.

— De illik-e kettőhöz menni hiteltért?

— Akár tizhez is, Sulem. Ha te mindig csak azt nézed, mi illik és nem azt, mit kíván az üzleted, örök szegényember maradsz. A parasztaink is szívesen innának már egy kis károlyi italt.

— A károlyi jobb?

— Nem jobb. Más a szaga. És ha azt mondod nekik, ez károlyi, jobb is. És többet követhetsz az áruért.

— Azt én nem teszem, Szrule Jantev.

Szrule Jantev vonagatta a vállát. Ha nem teszi Sulem, nem teszi. Am adja a károlyi pálinkát úgy, ahogy a batizt adja. De Károlyba mégis csak át kellene menni. Mit mond majd Mordecháj, ha elszök előle és a családjá elől a szombati ebédet? Vagy ha nem is mond semmit, mit gondol magában? Ezek a gazdag sógorok nem valami finom emberek.

Sulem csak nézett, milyen eszes kölyök ez a Szrule Jantev! És hogy megszeldült egy-két nap óta! Azelőtt vad volt és makrancos, a nyakas nép igazi gyermeke. Most

egészen más. Elvezet vele elbeszélgetni. Hát persze, hogy a caddik társasága változtatta így meg. Egészen váratlanul azt mondta Szrule Jantevnek.

— A caddikra hallgathatsz, a caddik jó utra visz, fiam.

Szrule Jantev elvörösödött. Kiment a söntésből. Amikor visszajött nem beszélt többet a károlyi utról. Sulem már kértett reb Nachmen ben Jichak izgalmas kérdéseivel, már új fejezetet kezdett.

— Tune rabunen... rabbanjaink tanítják... Felnézett a könyvből és rábólogott a fiura.

— Jó, rakd fel a hordókat a szekérre, holnap bemegy Károlyba.

Miért örült ugy ennek az egynapos utnak Szrule Jantev? Örült, hogy ő jelentheti be Malkele jöttét Károlyban. Kiváncsi volt az arcokra. Hogy' elcsodálkoznak majd, hogy' felcsillannak a szemek, amikor elmondja, hogy Malkele jön. Még az a tintalelkű Mordecháj is nevetni fog örömben. Malkele nem mondta neki, hogy menjen és jelentse be őt, Malkele neheztel rá. Sokmindenért neheztel. Mert olyan morcos hozzá, mert nem akar tanulni nála, mert néha félnapig elcsatagol a kutyájával és későn jár haza ebédelni. És mert most ellenezte Malkele Károlyba menetét. Honnan tudja Malkele, hogy ellenezte? Malkele mindent tud. A caddik is sokat tud, de a caddik legalább kimond egyet-mást. Malkele hallgat. Néz, néz a messzibe két álmatag szemével és hallgat. Goldele folyton beszélt, ő meg csak hallgatott. Goldelenek a beszéde is ríkt, mint az arca. Malkelenek az arca is csupa hallgatás. Mi minden lehet a sok hallgatás mögött!

Annak is örült Szrule Jantev, hogy végre egyedül lehet egy napig. Senkise lesz vele. Ss Sulem, se Jitele, se Jozsef. Sem a caddik, sem a kutya. Baktert bezárta a pincébe, amikor indult, maradj itthon, jécer-horá, nem akarok tudni róla. Hogy nyöszörgött az eb, hogy vakkantott, milyen szilajlan és nekikeseredetten ugatótt, amikor kizörgött az árenda udvarán! Még akkor is hallotta, amikor rég kiűnt volt a faluból. Meg-megostorozta Kesét, a lovacska szikráztatta patkóit a befagyott havon és a hordók csakugy kongtak-bongtak a szekéren. De az ugatás mintha jött volna utána. Nem mert hátrahátrézni. Ha hátrahátréz, esetleg jön lohólva az ugató maga is, ha nem néz hátra, nem jön.

Nem is jöhet, mert lakattal lezárta a kispincét, és a kulcsot magához vette. A vasrácsot a kis pinceablakon is alaposan megvizsgálta, azon egy patkány is alig bujt át, nemhogy egy ilyen nagy lompos Bakter. Megnőtt, amióta vele van! S amióta a caddik megmondta, hogy az eb a rossz jécere neki, szemlátomást hizik is. Hogy liheg, hogy liheg, kiállhatatlanul undok, amikor liheg. Mars, Bakter, el tölem, Bakter! Miért kell neki most Bakterre gondolnia? A kutya olyan vadul ugat, felébreszti Malkelet, Malkele magához veszi a kis Szure Chájét, letolja duzzadt meleg melléről az inget és a gyermek két meghalt lélek mohó létszerezetével szivja-szopja a jót. Miért vonyt úgy az a kutya?... Már feleuton van Lápfalva és Károly között és még mindig hallani.

Haragudnia kell a caddikra, miért mondta ezt neki. Azelőtt ösztönösen gyűlölte Baktert, ha belefojtotta volna a mocsárba, minden rendben lett volna már. Most hiába fojtaná már bele, a lép hínárjai alól is ránéz, döglötten is ugat. Ha Sulemre gondol, akkor is ugat. Szeretnie kellene Sulemet, mert olyan jó hozzá és Jozsefhez. De gyűlölni tudja néha, mert olyan szelíd. Ha megütötte volna, amikor Achasvérosról és Esztéről vitakozott vele, talán még jobban, még engedelmesebbül gyűlölné, de legalább sokminden el volna intézve. Hogy miminden volna elintézve, nem tudja Szrule Jantev. De úgy érzi, ha most maga mellé ültetné a könyvhöz, most még vakmerőbb dolgokat mondana Sulemnek, egyszerűen kihozná a békéltetésből. Csak tüsse meg, verje meg. Vágj arcul, Sulem, aztán meglátod, mi lesz! Hogy szülök ez a Bakter!

Legalább Jitele volna vele az uton. Amikor Jitele velevan, nem néz rá az eb. Elvonnul és a hangját se hallani. Kedves volt a kislány, amikor együtt kocsiáltak Ótvárba! Oly természetes és eszes. Most is szívesen jött volna vele. Talán nem is Malkele, ő találta ki ezt a bejelentést, hogy egy kicsit kocsi-kázhasson. Nagyon hideg van, Jitele, jobb, hogy otthon maradj. Holnap ugyanis utazol, még hozzá szánon. Galagonya lovai elcsilingelnek veletek Károlyba.

A zsinagógában egy nyurga sötétbőrű fiú állott Szrule Jantev mellett. Szintén kaddist mondott. Az imaköztség első ámenjei után hozzáfördült és megkérdezte tőle.

(Folytatjuk.)

UJ KELET Legújabb hírek

Az ana nyilvánosságra hozta lemondó levelét

A spanyol ügy likvidálásával Olaszország bejelenti igényeit Franciaországgal szemben?

Colonges, február 28. Az Havas távirati iroda jelenti: Rives Cherif, Azana sógora és egyben protokollfőnöke, a következő tartalmu lemondó levelet olvasta fel a nemzetközi sajtó képviselői előtt, amelyet Azana spanyol köztársasági elnök Diego Martinez Barriohoz, a cortex elnökhöz juttatott el:

Midőn a központi vezérkar főnöke a katonai műveletek felelős vezetője, a miniszterelnök jelenlétében elkerülhetetlenül elvesztették a háborút és mielőtt még Spanyolországból való távozásomat, mint a vere-ség következményét előkészítették volna, — eleget tettem a kötelességemnek és mint a köztársaság elnöke, javasoltam a kormány-nak, hogy emberséges feltételek mellett kössön békét, hogy megóvjuk az országot a további áldozatoktól. Személyesen jártam el ebben az ügyben, amennyire csak a körülmények ezt számomra lehetővé tették. Ennek elelnére semmilyen pozitív eredményt nem értem el.

Egy burgosi legális kormány-nak a különböző államok, de főleg Franciaország és Anglia részéről való elismerése készlet arra, hogy nemcsak spanyol lelkiismeret-temre hallgatva, hanem eleget téve népünk őszinte s mély óhajának is, befejezzem küldetésemet. Az állam és annak politikai apparátusa, a pártok képviselőit alkotó parlament, mind eltűntek, úgy, hogy ma Spanyolországon belül és kívül hiányoznak számomra azok a tanácsadó szervek, amelyek elengedhetetlenek ahhoz, hogy elnöki tisztségemet tovább betölthessem és hogy a kormányzás munkáját úgy irányítsam, ahogyan azt a körülmények parancsoló módon megkövetelik.

Ilyen feltételek mellett erőmön felül ál-lana az, hogy bár névleg is fenntartsam azt a tisztséget, amelyről lemondtam Spanyolországból való eltávozásom előtt, azt remélve, hogy ezzel szolgálatot tehetek a béke ügyének. Így tehát excellenciás uram, önnek, mint a cortex elnökének kezébe teszem le az elnöki tisztségről lemondó levele-met, hogy ön, kegyelmes uram, megtegye a szükséges intézkedéseket.

A lemondó levél alatt a következő dátum áll: Colonges, sous Saleve, 1939 február 27.

Negrin utolsó távirata Azanához

A burgosi rádióállomás hétfőn este a kö-vetkező hírt közölte: Elfogtuk Negrinnek Azanához címzett táviratát, amely így szól: „Megkaptam a nagykövetség útján hozzám intézett táviratát, amire nem siffirozva vá-laszolok. Ez megakadályoz ugyan abban, hogy bizonyos, a táviratában lévő és a té-nyeknek nem megfelelő dolgokra válaszol-jak. Apellálók kötelességére, ami a jelen pillan-atban előírja, hogy kitartson azon nép mellett, amely a legnagyobb méltóságra emelte. Ön tudja, hogy kormányelnöki minőségemben mindenkor támogatást nyújtottam a politikai változásokhoz, amikor ön azokat jóknak találta. Tiszteletteljesen üdvözlöm.”

Burgos párizsi követe elfog-laita hivatalát

A burgosi külügyminisztérium egyik fő-tisztviselője kijelentette az Havas tudósító-jának:

— Elégedettek vagyunk és várjuk a fran-cia kormány hivatalos értesítését a spanyol nemzeti kormány elismeréséről. Semmilyen fontos határozatra nem kerül sor, amíg ak-kreditált nagykövetek nem foglalják el hely-üket. Mégis lehetséges, hogy bizonyos kér-dések sürgős voltára való tekintettel Anglia mintájára, ügyvivőt nevezünk ki, hogy ideiglenesen ellássa a teendőket a nagyköv-et beiktatásáig. Mindaddig semmilyen döntés nem történt párizsi és londoni diplomáciai képviselőinket illetően.

Párizs, február 28. Franco tábornok ko-mmányának párizsi követe kedden délután hat órákor átvette hivatalát Párizsban.

Párizs, február 28. Marcelino Pasca, a köz-társasági Spanyolország párizsi követe ma kihallgatáson jelent meg Daladier miniszter-elnöknel.

Az angol kommentárok

Az angol lapok Franco elismerését kom-mentálják. A Times szerint az erősebb tá-bornok az elismerése és a vezetőjének nyuj-tott támogatás a függetlenség fenntartása érdekében, logikus megkoronázása a 30 hó-napi kitaró politikának.

A Daily Mail úgy véli, hogy Franciaország és Anglia hétfőn a logika és jóézés paran-csai szerint jártak el. A News Chronicle ezzel szemben oda nyilatkozik, hogy Franco nem tartja be adott szavát a megtorlások mellőzésére vonatkozólag. Ami pedig Spa-nyolország függetlenségét illeti, egy függet-len, de a tengelyhatalmakkal barátkozó Spa-nyolország — írja a lap — éppen olyan ves-zedelmet jelent Franciaországra és Angliá-ra, mint egy Spanyolország, amely közvet-lenül Olaszországtól függ.

A Daily Herald kijelenti: „Spanyolország törvényes kormányza továbbra is létezik. A fővárost és az ország egy harmadát uralja. Fegyverei is vannak és Chamberlain beis-merése szerint is a háború még elhúzódhatik néhány hónapig. A nemzetközi törvények előírják, hogy a madridi kormányt továbbra is elismerjük, mindaddig, amíg létezik és folytatja a harcot.

Párizs, február 28. (Rador). A Le Figaro szerint Spanyolország pacifikálása már csak napok, vagy órák kérdése. A Le Jour szerint „most már nincsen szó arról, hogy diadalmaskodjunk, csak a józan észhez és a joghoz való visszatérést üdvözljük. Spa-nyolország a mi szomszédunk és szabadon választhatja meg kormányformáját”. A Le Petit Parisien megállapítja, hogy a jószom-zédi egyezmény tartalmát nem hozták nyilvánosságra, de nem keltene meglepetést, ha a spanyolok részéről megismételnék Spanyo-rszág függetlenségének fenntartására von-atkozó biztosítékokat, amiket Franco szent-nek tekint. A lap közli, hogy Azana lemond-tott, amit tudomására hozott Barriónak, a cortex elnökének.

A Le Populaireben Léon Blum aggodalmát fejezi ki afelett, hogy az olasz követeléseket illetően közeledik a lejárat napja és azokat nyilvánosságra hozzák, amíg az olasz repül-ők még Majorca szigetén vannak, tenger-alattjárók az atlantioceáni kikötőkben állo-másznak és tüzérségük Gibraltárban tar-tózkodik.

Mussolini rövidesen bejelenti igényeit

Az olasz fővárosban kijelentik, hogy a Franco-kormány-nak London és Párizs által történt elismerése kedvezően befolyásolja a kibontakozás érdekében megindult angol-olasz tárgyalásokat. Mussolini jegyzéken dol-gozik, amelyben ismertetni fogja Olasz-

ország „természetes” törekvéseit. Francia diplomáciai körökben megállapítják, hogy nem lennének meglepve, ha Mussolini igé-nyeit beszéd keretében, vagy sajtó útján je-lentené be. A tárgyalásokat azonnal megkez-dik diplomáciai úton, mielőtt Olaszország párizsi nagykövete visszatér Spanyolorszá-gból. De Rómában arra várnak, hogy Francia-ország kezdeményezzen. Ha ez nem történne meg, akkor valószínű, hogy beszéd hangzik el az olasz követelésekről.

Március az olaszok döntő hónapja

A Stefani jelenti: Március hónapja kivéte-les fontosságú eseményeket fog hozni a fa-sizmus és az olasz politikai élet számára. A pápa megválasztása mellett a fasiszta párt politikai naptára március 1-re jelzi a Duce jelentését a párt vezetősége előtt. Március 7-én a központi korporációs bizottság ülése-zik, 15-én minisztertanács lesz a társadalmi törvénykezés ügyében, 21-én a fasiszta nagy-tanács ülésezik. Március 22-én a Forum Mussolinin gyűlést tartanak a fasiszta forra-dalom első rohamosztogosai és a hadirokkan-tak. Ugyanezen a napon nyílik meg a fasiszta és korporációk új háza. Ekkor olvassák fel a trónbeszédet is.

Róma, február 28. (Rador). Badoglio mar-sall, aki látogatóban volt Líbiában, hajóra-szállt és elindult Olaszország felé.

Káosz uralkodik Madridban

A Stefani jelenti Barcelonából, hogy Mad-ridban és Valenciában teljes káosz uralkodik. A köztársaságiak ezrével menekülnek a dél-keleti partok felé, ahonnan könnyebben hagyhatják el az országot. Az egyik madri-di lap megállapítja, hogy a köztársasági kormány bukásával és távozásával a harc lehetetlenné vált. A köztársaságiak nem te-hetnek egyebet, mint hogy letegyék a fegy-vert és egy bizottságot nevezzenek ki a Franco tábornoknak való átadás módjaita-ra nézve.

A csendőrpárcsnokok eltávoznak a városi rendőrségek éléről

Hatályon kívül helyezték az erre vonatkozó rendeletét

BUCURESTI, február 28. A Monitorul Oficial mai számában rendeletét törvény-t közöl, amely hatályon kívül helyezi az 1938 július 18-i, a városi rendőrségeknek a csendőrlégi parancsnoksága alá való helyezéséről szóló törvényt.

Az új törvény értelmében a városi rendőrségek vezetését a napokban ismét a polgári kvestorok és rendőrfőnökök veszik át teljes hatáskörrel.

Amiből Panaitescu csendőrezredés, Kolozsvár csendőrpárcsnoka néhány nap múlva távozik a kvestura éléről és minden valószínűség szerint az országnak egy másik központjában kap fontos megbízatást. A kvestura vezetését dr. Horvat Iosif fogja ellátni.

Érdekes felszólalások a magyar parlamentben a zsidó-törvény vitája során

Makrai, Günther, Eckhardt, Rajniss felszólalásai

Budapest, február 28. A képviselőház ked-den folytatta a zsidójavaslat általános vitá-ját. A keddi ülés első felszólalója, Makrai Lajos keresztény párti képviselő, bejelentette, hogy kizárólag saját véleményét fogja el-mondani, mert pártja nem tette pártkérdés-sé a zsidójavaslattal szembeni állásfoglalást. Nem hinné azonban, hogy pártkollégái nem tennék magukévá az itt elmondandó állás-pontját.

Nem helyesli a zsidótörvényt, mert sze-rinte a gyűlölet nem inspirál és nem old meg kérdéseket. Elismeri, hogy van zsidókérdés, de a megoldás konstrukcióját helyteleníti. Tagadja, hogy felsőbbrendű és alacsonyabb-rendű fajok léteznének és ugyancsak tagad-ja a vér misztikumát is. Gyakorlati szem-pontból nem tartja helyesnek, hogy a már kitért zsidókat ismét a zsidók közé soroz-zák, mert ezzel csak szaporítanak a magyar-országi zsidóság számát. Javasolja ezzel szemben a vegyesházasságok megszüntet-sét.

A következő szónok Günther Dénes felvi-déki képviselő azzal vádolja a felvidéki zsi-dóságot, hogy 240 ezer zsidó közül csak hat és félszázalék mondotta magát magyarnak. A képviselő állítása ellen Fábán Béla tiltakozását jelenti be.

Eckhardt Tibor, a független kisgazdapárt vezére, igazat ad Telek miniszterelnöknek

abban, hogy Magyarországon van zsidó-kérdés, amit meg kell oldani. A javaslatot általánosságban elfogadja, bár bizonyos rész-lei tekintetében súlyos aggodalmi vannak. Szerinte a zsidótörvényjavaslat nem tesz különbséget zsidó és zsidó között és hasonló-képpen nem mérlegeli az érdemeket. Javaso-lja a zsidó bevándorlás megakadályozását, de ugyancsak helyesnek tartaná a más nem-zetiségűek beözönlésének megakadályozását is. Úgy véli, hogy az 1914 óta bevándorolt zsidókat el kell távolítani az ország terüle-téről, mert nem elegendő, ha életlehetőségük-től fosztják meg őket. Ilyenformán ugyanis csak bomlasztólag hatnának az ország életére. Az 1867 óta bevándorolt zsidóknál — mon-dotta Eckhardt — azt kell eldönteni, hogy ittartózkodásuk közérdekű volt-e. Javasolja a zsidóság hatalmának csökkentését és a megmaradt zsidóságra az általános numerus clausus elvét tartja megvalósítandónak vala-mennyi foglalkozási ágra nézve. Az az állás-pontja továbbá, hogy a féléver keresztényt kereszténynek, a féléver zsidót pedig zsidónak kell tekinteni. Kifogásolja, hogy a zsidótör-vényjavaslat nem nyúl hozzá a kapitalista hatalomhoz.

Rajniss Ferenc kifejti, hogy a tízmillió ma-gyar nem tud hatszáz ezer zsidó asszimilálni, akiket a középkori franciaországi és angliái pogromok hajtottak Magyarországra.

„A fasiszta Olaszország jelszava: Élj veszélyek között”

Milano, február 28. A Stefani úgynökség jelenti: A Popolo d'Italia „Veszélyes vá-laszut” című cikkében kommentálja Halli-fax lord angol külügyminiszter nyilatko-zatát az angol-francia szolidaritásról, mely „hasonlatos az utjelzőkhöz, amelyeket ut-kereszteződéseknek gyujtanak meg, hogy jelezzék, hogy veszélyes átjáró követke-zik.” A lap szerint ez a kijelentés mozgás-ba hozta a párizsi sajtót, amely tudni sze-retné, hogy holnap melyik európai, vagy földközítengeri utkereszteződéshez fogják a jelzőt elhelyezni. Ha valóban létezik ves-zélyes utkereszteződés — mondja a Popo-lo d'Italia — akkor ez mindenki számára ves-zedelmes. Ha összeütközésre kerülne sor, úgy ennek következményei nem az utjelző-től függenek, hanem az automobil szilár-dságától és az utasok bátorságától, de kü-lönösképpen a vezető ügyességétől. A Po-polo d'Italia megemlíti végül, hogy a fa-siszta Olaszország jelszava ez: „Élj ves-zélyek között.”

Lezuhant egy magyar bombavető repülőgép

Budapest, február 28. Kedden Csapód köz-ség közelében lezuhant gyakorlatorozás köz-ben egy bombavető repülőgép. A repülőgép egyetlen utasa, egy repülőhadnagy, életét vesztette.

Gróf Bánffy Miklós házassága

Bucuresti, február 28. A Timpul budapesti lapjelentések alapján közli, hogy gróf Bánffy Miklós, a romániai magyar népközség el-nöke házasságot kötött Várad Arankával, a magyar nemzeti színház tagjával. Az eskü-vőn az anyakönyvvézemő tisztét Szendi Károly budapesti főpolgármester látta el.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó R. T. Nyomása Cluj, Strada Baron L. Pop 10. Telefon: 18-80.

BUN DE IMPRIMAT